

od leta 1989

V ŠTEVERJANSKI VESTNIK

Pošiljatelj:

S. K. P. D. "F. B. Sedej"

Trg Svobode 6

34070 Števerjan (GO) – ITALIJA

vestnik@sedej.org

Poste Italiane Spa

Spedizione in abbonamento Postale

70% - DCB/Gorizia

Lasten tisk

www.sedej.org

KAZALO

UVODNIK	3
DUHOVNA MISEL – POUČNA ZGODBA OB PRIČETKU ŠOLSKEGA LETA	6
VAŠKA TRGATEV POSTAJA TRADICIJA	7
PRIZNANJE DECANTER BEST IN SHOW	8
LIKOF NIKOLI NE RAZOČARA	10
TOP HITI ŠTEVERJANSKEGA FESTIVALA	11
ŠTEVERJANSKI FESTIVAL JE SLAVIL 50 LET	13
ŠTEVERJAN	14
KIP »NARAVA IN KULTURA« NA JAZBINAH	14
LETOŠNJI PRAZNIK SV. MOHORJA IN FORTUNATA	15
PRAZNIK SV. MOHORJA IN FORTUNATA IN NOVA GARDEROBA	16
POGOVOR MSGR. OSKAR SIMČIČ	17
POGLED V PRETEKLOST IN IZZIVI ZA PRIHODNOST MEPZ	18
PEVCI PRIPOVEDUJEJO	19
DRAMSKA DRUŽINA IN LINHARTOVO SREČANJE	20
VESTI IZ ŠTEVERJANSKE OBČINSKE HIŠE	22
DELOVANJE K.D. BRIŠKI GRIČ	23
IKARUS... NE LE FESTIVAL	24
POLETNO SREDIŠČE V OSNOVNI ŠOLI A. GRADNIKA	25
NA LETOŠNJEM NOGOMETNEM TURNIRJU DVOJNI FINALE	26
KAKO JE ŽIVETI DANES – INTERVJUJI Z MLADIMI ŠTEVERJANCİ	27
PIŠI KUKR GOVORIŠ	29
TAKŠNI SMO PAČ LJUDJE	30
VISOK ŽIVLJENJSKI JUBILEJ	30
KAJ SE DOGAJA OKROG NAS	32
RECEPTI	33
OBVESTILA	35
SMRTI, DAROVI, ČESTITKE	36
REŠITVE	37
IGRICA	38

Opreмили in uredili člani društva »F. B. Sedej«
 Urejanje, lektoriranje in grafično oblikovanje: Stefania Beretta, Petra Ciglic, Costanza Frandolič, Damjan Klanjšček,
 Elija Muzic, Klara Terčič, Martina Valentinčič
 Petra Ciglič in Klara Terčič (glavni urednici)
 Ivan Vogrič (odgovorni urednik)
 Platnica: oblikovanje Petra Ciglic, fotografija Rebeka Bernetič

Če Števerjanskega Vestnika še **ne prejemate**, če ste **zamenjali bivališče in naslov**, ali potrebujete katerokoli informacijo, nas lahko kontaktirate s spodaj navedenimi telefonskimi številkami ali naslovi e-mail, tako da boste lahko še vedno redno prejeli naše glasilo.

Uredništvo Števerjanskega vestnika: vestnik@sedej.org

Petra Ciglic
 342 8945726
ciglic.petra@gmail.com

Klara Terčič
 366 1650128
klaratercic@gmail.com

Elija Muzic (blagajničar)
 340 5258399
elija.muzic@gmail.com

Damjan Klanjšček
 329 7227151
damjanklanjscek@gmail.com

»Kmet, ki seje, napravi največje dejanje vere. Res je treba verjeti v prihodnost, da krhko seme zaupaš silam vetra, vode in sonca,« je nekoč napisal nekoliko manj poznan italijanski pisatelj. In res, lahko bi kmeta imeli za nespametnega, saj vse svoje delo, življenje na nek način daruje, kljub vsem možnim nasprotnim dejavnikom in neznanim spremenljivkam. Velja za seme, še toliko bolj pa velja za vinograd, ki simbolizira pravo zavezo, obljubo zvestobe, ko ga kmet posadi. In kolikokrat se stvari ne iztečejo, kakor bi morale, se orodje pokvari, pridejo novi škodljivci, vremenski pojavi... in ostane ves njegov trud nepopláčan. Kmet pa ne obupa. Ne sme obupati. To je namreč tudi tisti poklic ali poslanstvo, zaradi katerega lahko sploh obstajajo vsi ostali poklici. Človeško delo je pri obdelavi zemlje res bistveno, toda to predstavlja le en del. Kmečki poklic se razlikuje od ostalih poklicev pa prav zato, ker je tako odvisen od številnih in najrazličnejših dejavnikov. Poglejmo, kako je bila letošnja letina skozi te poenostavljene dejavnike.

Vreme

Eden izmed najbolj osnovnih dejavnikov, ki vplivajo na to, ali bo letina dobra ali slaba je zagotovo vreme: temperature, padavine, veter, vlaga, izpostavljenost soncu. Zima je bila letos precej mila in temperature so bile zmerne. Marec je bil še kar topel mesec, temperature so nihale povprečno med 6. in 10. stopinjami Celzija. Aprila so se

temperature spet znižale in padle celo pod ničlo. Čeprav so pri nas trte že jokale, ko je pritisnil mraz, slednji ni povzročil hudih poškodb, kakor se je zgodilo marsikje drugje po nižini, kjer so poledice odnesle tudi celoten pridelek. Mraz je pa znatno zakasnil rast mladik. Sledil je zelo deževen mesec maj, junija pa so se temperature povišale in padavine

umirile, tako da so trte začele kar bujno rasti in so hitro nadoknadile zamudo prejšnjih mesecev. Deževja so postala nato vse redkejša. Trte bi trpele precejšnjo sušo, če ne bi prišle nevihte, ki so nas obiskale v prvih tednih avgusta. September in trgatav sta potekala na suhem, prvi septemberski dež se je pojavil šele na polovici meseca. Letos nam je po naših krajih na srečo prizanesla tudi toča, tako da je z vidika vremena bila letina res dobra, le suša je vplivala na količino in težo grozdja, katerega kakovost pa je bila res vrhunska. To je vplivalo tudi na hitrost trgatve, ki je bila letos v primerjavi z letinami, kjer je bilo

treba grozdje čistiti ali prebirati dosti bolj hitra.

Bolezni

Tesno povezan z vremenom je dejavnik bolezni, ki rade prizadenejo trto. Tudi s tega vidika je bila letošnja letina precej posrečena predvsem za peronosporo, ki se razvija z deževjem in vlago. Najprej mraz in nato suša sta letos pripomogli k temu, da se ta bolezen, ki jo povzroča gliva *Plasmopara viticola* ni tako razvila. Hkrati pa so ti vremenski pogoji ustvarili ugodne okoliščine za razvitje oidija, ki pa ima rad prav suho vreme in vetrič. Ta je letos ustvarjal največje težave. Tudi *botritisu* smo se letos v veliki meri izognili, saj v fazi, ko je grozdje zorelo, ni bilo večjih padavin in so bile jagode ves čas na suhem in brez poškodb. Manj je bilo tudi oparjenega grozdja, oz. grozdja, ki ga je opeklo sonce. Tudi z vidika bolezni je bila torej letina pozitivna.

Divjad

Divjad je letos povzročila precej preglavic. Predvsem srne so že spomladi, ko so komaj začeli brsteti poganjki, marsikomu povzročile precejšnjo škodo. Proti slednjim pogosto ne pomagajo niti električne ograde, saj preskočijo tudi zelo visoke ovire. Tudi ko je grozdje dozorelo je srnjad marsikje povzročila znatno škodo. Divji prašiči, ki so sicer prisotni v zelo visokem številu, so tudi predstavljali velik problem, čeprav manjši v primerjavi s srnjadjo. K temu je verjetno tudi pripomoglo dejstvo, da se je večina vinogradnikov letos precej zgodaj zavarovala proti divjadi z električnimi pastirji. Zelo velik problem pa predstavljajo ptiči. Slednji se hitro razmnožujejo po gozdovih, predvsem po takih, kjer bujno raste robida in kjer se lahko mirno skrivajo. K rasti njihovega števila, ki se z leta v leto množično povečuje, pripomorejo tudi mile zime in nizke temperature. Če se vrste ob gozdovih ne zavaruje z mrežo, je treba dati v račun, da se jih sploh ne bo bralo, saj to pred nami storijo ptiči. Postavljanje mreže pa je zelo zamudno in nerodno. Nekateri poskušajo ptice odganjati z zvočnimi napravami in raznimi strašili, toda slednji delujejo le na začetku, saj se ptiči nanje z lahkoto privadijo.

Ponekod so veliko škodo napravili tudi jazbeci, ki se na prvi pogled zdijo neškodljivi, toda imajo grozdje zelo radi. V bližini vinogradov imajo njihove rove in se ponoči pretihotapijo do trt in smukajo z njih grozde. Divjad je torej tudi letos predstavljala problem za vinogradnike. Na deželi ponujajo sicer nekatere prispevke za škodo s strani divjih prašičev in srn, toda birokratski postopki so zelo zapleteni in dolgi. Poleg tega morajo vsak prijavljen vinograd obiskati strokovnjaki, ki naj bi ocenili škodo. Ti pa se pogosto pozno pojavijo ali škodo ocenijo minimalno. Zato se tako malo vinogradnikov na te odškodnine sploh prijavlja.

Manjši škodljivci in pomočniki

Na kakovost grozdja vplivajo tudi manjši škodljivci, predvsem žuželke. Zagotovo smo vsi opazili v zadnjih letih precejšnjo rast azijskih smrdljivk, ki so sicer precej neprijetne

žuželke, zgleda pa, da ne povzročajo velike škode na trtah. Te žuželke, ki so v Italijo prišle potom ladij in so jih prvič opazili od leta 2012, škodujejo predvsem sadnim drevesom in zelenjavi, saj z njihovim pikom okvarijo plodove. Proti tem so začeli v Italiji razmnoževati oso Samurai, *Trissolcus japonicus*, ki je naravni antagonist azijske smrdljivke. Manjši zelo nevarni škodljivec je *Scaphoideus*, ki povzroča na trti bolezen zlate trsne rumenice. Proti temu škodljivcu je nujno obrambno škropljenje, ki je po zakonu potrebno tudi pri biološki pridelavi. Drugi manjši škodljivci, ki se tudi močno širijo pri nas, so tudi *pasasti grozdni sukač* (*Eupoecilia ambiguella* ali tignola), to je metulj oz. njegova gosenica, ki se hrani z brsti, cveti in jagodami trte, *križasti grozdni sukač* (*Lobesia botrana* ali tignoletta), katere gosenice se podobno kakor pri prejšnjem hranijo s trtnimi plodovi in tudi pospešujejo okužbe trt z raznimi plesnimi.

Med najbolj hude škodljivce prištevamo tudi *kaparje* (*Coccioidea* ali *cocciniglia*), ki srkajo rastlinske sokove in vnašajo patogene organizme. Teh se je letos precej opazilo predvsem pri sortah kot sta sivi in črni pinot. Proti manjšim škodljivcem v zadnjih letih postavljajo difuzorje s feromoni, ki preprečujejo razmnoževanje le-teh, ali hormonske pasti, ki delujejo na podoben način. Proti tem se nekateri branijo tudi z antagonisti, tj. s specifičnimi žuželkami, ki se hranijo s temi škodljivci, in ki jih lahko vinogradnik nakupi in raztrese po vinogradih. Takih sredstev so se letos začeli posluževati tudi po Števerjanu.

Niso pa vse žuželke škodljive, nekatere so bistvenega pomena pri rastlinah in tudi pri trti. Tako so npr. čebele, ki so bistvene pri opraševanju, ampak imajo še druge koristi. Čebele delujejo namreč tudi kot nosilci kvasovk, ki se nahajajo na lupini jagod in celo pripomorejo k zdravljenju in celjenju ranjenih jagod in posledično preprečujejo širjenje bolezni in gnitja. Žal se število čebel z leti strašno zmanjšuje, pohvale vredno je pa, da si vedno več vinogradnikov, predvsem mladih tudi po naši vasi, prizadeva za gojenje teh tako važnih žuželk.

Koronavirus

Med dejavnike je treba v zadnjih dveh letih nedvomno prišteti še pandemijo koronavirusa, ki neposredno pogojuje življenje vseh nas in tudi realnost vinogradnikov in vinarjev. Pandemija je bolj kot na kakovost ali količino grozdja vplivala predvsem na trg in vinsko tržišče. Za naša lokalna vrhunska vina, ki se prodajajo predvsem v restavracije in vinoteke, je zaprtje predstavljalo hudo izgubo,

saj so takrat odprti le supermarketi, kjer se takih vin ne prodaja. Restavracije, bari in

vinoteke, ki so bile več tednov zaprte, niso mogle prodajati vin in posledično so tako gostinci kot vinarji utrpeli veliko škodo. V tistem obdobju so privatniki predstavljali edine kupce, še ti pa so med popolnim zaprtjem lahko kupovali le na daljavo. Zelo se je torej v tem posebnem času pospešilo in dodatno razvilo kupovanje vina po internetu. Mnogi vinarji so začeli še bolj pogosto uporabljati socialna omrežja in objavljati slike ali posnetke, da bi vsaj na daljavo ohranili stik s strankami. Nekateri so celo organizirali degustacije ali predavanja na daljavo. Po mnenju vinarjev so pa prodajo dobro nadoknadili ob ponovnem odprtju meseca maja, ko se je zelo povišalo povpraševanje po vinu. Po tako dolgem zaprtju so namreč ljudje čutili potrebo po druženju in so številčno obiskali mnoge kleti ali vinoteke in razne restavracije in lokale. Kar se tiče dela v vinogradu in trgatve, predpisi proti koronavirusu, niso bogve kaj spremenili običajnega stanja, saj je delo potekalo po večini na odprtem. Treba je bilo sicer paziti in imeti pri sebi maske ter razkužiti škarje, drugih posebnih predpisov pa ni bilo. Le prečkanje meje je bilo včasih nekoliko problematično za trgače, ki so prihajali iz Slovenije.

Na splošno lahko rečemo, da je bila letošnja letina, kljub vsem možnim nasprotnikom, ki bi si jih pred dvema letoma sploh ne mogli zamisliti, dobra. Kakovost letošnjega grozdja je bila res odlična. Zaradi suše je nekoliko nastradal donos. Ni bila perfektna, kakor ni bila in nikoli ne bo nobena, lahko pa smo hvaležni in veseli. Naše delo smo dobro in po naših močeh opravili, vse ostalo pa ni v naših rokah. "Delaj, kakor da je vse odvisno od tebe, v zavedanju da ni vse odvisno od tebe," pravi pregovor. Sušno zadnje obdobje obeta prč'jtno zimo. Se slišimo v naslednji številki.

LENI SOKOL

Poučna zgodba za vse ob začetku šolskega leta

župnik Marjan

Neki veliki kralj je dobil v dar dva lepa sokolova mladiča. Takoj ju je zaupal najboljšim inštruktorjem, da ju lepo naučijo vsega, kar je potrebno.

Čez nekaj mesecev je glavni inštruktor sporočil kralju, da je eden od sokolov pripravljen za letenje in samostojno življenje. »In drugi?« je vprašal kralj. »Žal mi je, veličastvo, ta drugi sokol se obnaša na zelo čuden način. Mogoče ima kako posebno bolezen, ki je ne znamo zdraviti. Nihče ga ne uspe premakniti z veje drevesa, na katero se je usedel že prvi dan. Služabnik se mora vsak dan povzpeti visoko na drevo in mu nesti hrano,« je povedal inštruktor. Kralj je sklical vse veterinarje, strokovnjake najboljše inštruktorje za ptice, a nikomur še ni uspelo odlepiti sokola z veje. Z okna svojega gradu je kralj vsak dan žalosten opazoval drevo in lenega sokola na njem.

Nekega dne je kralj napisal pismo, ki ga je poslal na vse konce svojega kraljestva in obljubil veliko nagrado tistemu, ki bo mladega sokola spravil z drevesa, da bo končno začel leteti in si sam priskrbeti hrano. Nekega jutra je skozi odprto okno opazil čudovito stvar.

Mladi sokol je veselo mahal s svojimi perutmi in letal nad drevesi kraljevega velikega vrta.

»Pripeljite mi avtorja tega čudovitega čudeža!!« je dejal. Pripeljali so mu mladega kmeta. »Ti si naučil leteti mojega sokola, povej, kako ti je uspelo? Ali si čarodej?« je povprašal mladega kmeta. Nekoliko prestrašen je mladenič razložil kralju: »Ni bilo težko, dragi moj kralj: jaz sem enostavno odžagal vejo, na kateri je sokol čepel. Sokol se je zavedel, da ima peruti in je začel leteti...«

Učitelji, starši in drugi strokovnjaki, ki skrbijo za učenje letenja otrok, pravijo, da imamo od Boga dana krila, da poletimo počasi v življenje. Najboljši učitelji pa so zahtevni učitelji. Brez dela ni jela, brez učenja, ni znanja, če ni znanja ni službe, če ni službe, ni dela, posledično nimamo denarja in brez denarja ni mirnega življenja. Zaradi tega se samostojno in ob pomoči drugih učimo letenja.

Tudi Bog se poslužuje nekoga, da nam odžaga VEJO, NA KATERI LENOBNO ČEPIMO, DA SE ZAVEMO, DA IMAMO PERUTI, s katerimi lahko letimo.

Dragi šolarji (in vsi njihovi inštruktorji),
pogumno in visoko letenje v novem šolskem letu
vam želi župnik Marjan

VAŠKA TRGATEV POSTAJA TRADICIJA

Letos že tretja uspešna vaška »vndima«

Petra Ciglic

Vsaka tradicija se rodi iz neke pobude, ki jo je treba nato, zato da se kot navada ustalijo, iz leta v leto izvajati. Projekt vaške »vndime« in občinskega vina, ki se je prvič uspešno izteklo dve leti od tega in je nastal kot pobuda Občine Števerjan in Vinoteke števerjanski griči, lahko v bistvu zdaj že smatramo za vaško tradicijo. Tudi letos se je namreč, že tretje leto zapored, zelo pozitivno izšla. Veseli sprevod vaških

trgačev je 26. septembra prečkal vas in vsem oznanjal, da se bo tega dne pripravljalo občinsko vino. Na čelu procesije, ki je ob 14. uri krenila z Bukovja, je bil podžupan Marjan Drufovka, ki je peljal traktor Fiat piccolo z lesenim vozom, obloženim s košarami in brentami vaškega grozdja ter okrašenim z rdečimi nageljni in roženkravtom. Sledili so mu otroci, živahni godci, potem pa še vsi ostali. Hrupni sprevod v belo oblečenih Števerjancev je bilo videti in slišati daleč naokrog. Cilj sprevoda je bila letos kmetija Manià na Valerišču, saj je po kmetiji Muzič in Ivan Vogrič prevzel nalogo vinifikacije in ustekleničenja vaškega reprezentančnega vina prav Gianni Manià. Na domačijo Manijev so kmetovalci že predhodno prinesli svoje grozdje – rebulo, tokaj ali malvazijo. Občinsko vino je namreč mešanica teh treh avtohtonih

sort, ki najbolj predstavljajo števerjanski teritorij. Letos se je na pobudo odzvalo kar 42 vinogradnikov in vaščanov, ki je v manjši ali večji meri prispevalo plodove svojih trt. Pri Maniajevih so ob glasbeni spremljavi začelo stiskanje grozdja – v majhni količini z ročno leseno stiskalnico, potem pa še z moderno stiskalnico. Številčna družba, ki je nastala v kleti, je imela na voljo kozarec lanskega občinskega vina in prigrizek, med vsem tem pa ni manjkalo spodbudne glasbe in veselega vzdušja, ki so ju ustvarjali vaški muzikanti s svojimi inštrumenti – Samuele Mian s harmoniko, Mihael Corsi in Matej Hlede s kitaro ter Lapo Farolfi z berdo. Županja občine Števerjan Franca Padovan se je vsem

navzočim zahvalila za sodelovanje pri pobudi, saj tako veliko število sodelujočih spodbuja v nadaljevanje. *»Ko gostom, ki nas obiščejo, ponudimo ali darujemo reprezentančno vino, jih vedno razveseli in preseneti, ko na zadnji etiketi preberejo, da je pri izdelavi vina sodelovalo skoraj petdeset družin,«* je povedala županja in še dodala, da to vino predstavlja celotno vas Števerjan, ne pa posameznika. Govor pa je zaključila z željo, da bi se še dolgo nadaljeval projekt vaške trgatev in da bi živel Števerjan in z njim Števerjanci.

PRIZNANJE DECANTER BEST IN SHOW PRVIČ DODELJENO V FURLANIJI

NAGRADO PREJME KMETIJA MUZIČ IZ ŠTEVERJANA

Damjan Klanjšček

Priznanje Decanter Best in Show, kaj sploh to pomeni? Nepoznavalcem se ta nagrada lahko zdi manjvredna od platinum ali zlate nagrade prestižnega svetovnega tekmovanja, ki ga vsako leto razpisuje revija Decanter iz Londona. Ne, Best in Show je najvišja nagrada, ki jo lahko neko vino pridobi. Ocenjevalci ponovno ocenijo vina, ki so bila že nagrajena s platinum medaljo in od teh izberejo petdeset najboljših. Med ta vina spada tudi Collio Bianco Stare Brajde 2019, ki ga prideluje nam zelo poznana kmetija Muzič iz Števerjana. Če pomislimo, da je sledeča nagrada bila dodeljena le petdesetim vinom na svetu, sedmim v Italiji in prvič v zgodovini tudi vinu iz Furlanije, je dogodek seveda deležen velikega aplavza.

Naj na kratko navedem potek tekmovanja Decanter World Wine Awards. Na tekmovanje se lahko prijavi katerakoli kmetija ali proizvajalec vina, tekmovanje je svetovne razsežnosti. Proizvajalec mora svoje vino prijaviti in izpolniti obrazec, na katerem so navedene določene lastnosti vina, kot so npr. staranje v lesenih posodah ali odstotek sladkornega ostanka. Pomembno je tudi, ali je vino pridelano izrecno iz ene sorte grozdja, ali pa če je zmes več sort. Revija Decanter ocenjuje s pomočjo sto osemdesetih komisarjev, ki vina točkujejo z oceno od 1 do 100. Seveda so med njimi različni izvedenci iz celega sveta, ki se bolje spoznajo na to ali ono pridelovalno območje. Tako npr. izvedenci za območje Bordeaux ocenjujejo vina iz Bordeauxa itd. Vsako vino je lahko deležno treh začetnih medalj, bronaste, srebrne in zlate. Vsa zlata priznanja so zopet vzeta v poštev in med njimi se izbere tista, ki so deležna višje, platinum medalje. Ko je tudi to točkovanje opravljeno se vsa vina, deležna platinum priznanja, zopet oceni in tvori selekcijo petdesetih vin, deležnih Best in Show naziva.

V nedeljo 19. septembra smo obiskali kmetijo Muzič, kjer so nam z veseljem odgovorili na par vprašanj. V polni trgatvi je večkrat tudi nedelja delovni dan, saj je v kleti veliko opravil, ki ne morejo čakati na ponedeljek. Takoj smo opazili Ivana, Elijo in Fabijana, ki so sinergično opravljali prešanje grozdja, ki bo tvorilo prav zmes Collio Bianco Stare Brajde 2021. Med popolnim obvladovanjem birokratskih in uradniških del, ki danes na kmetiji ne manjkajo, nam je Orieta skuhalo kavo, ki je zdramila turobno, deževno jutro. Sledil je pogovor s Fabijanom, ki je na naša vprašanja odgovoril sledeče:

Zakaj ste se na tekmovanje DWWA prijavi prav z vinom Collio Bianco Stare Brajde 2019? Koliko danes investirate v avtohtone sorte? Vino Collio Stare Brajde 2019 smo kandidirali iz dveh različnih vzrokov. Kot pridelovalci vina smo prepričani v potencial avtohtonih sort Tokaja, Malvazije in Rebule, in njih zmesi, ki tvorijo nam znani Collio Bianco. Vzrok je tudi logističnega oz. časovnega značaja, saj revija Decanter sprejema prijave do meseca marca, mi pa ustekleničimo vina običajno meseca aprila. Collio Bianco je edino vino, za katerega smo odločili, da bo eno leto zorel v steklenici, tako da je slednji na

razpolago tudi meseca marca. Prijavili smo namreč vino iz letine 2019, ko ostala vina 2020 niso bila še ustekleničena. Danes investiramo veliko na avtohtone sorte: ko se odločimo, da bomo vinograd obnavljali ali na novo sadili, dobro presodimo, ali je kraj primeren za avtohtono sorto. Veliko nam pri odločitvi pomaga lega: južne ali južnozahodne lege so odlične za avtohtone sorte, zato se tam ne odločamo saditi internacionalnih. Za ostale lege, npr. tiste, ki gledajo proti severu, pa se odločamo za sorte kot so npr. Sauvignon, ki tam izkazujejo svoj potencial. Skratka, stvari delamo premišljeno in ne zgolj

po potrebi tržišča. Našo investicijo v avtohtona vina pa dokazuje tudi naša proizvodnja, ki je za skoraj 70% sestavljena iz le-teh.

Na kratko opiši Collio Bianco Stare Brajde, kako ste si ga zamislili, kaj vam to vino pomeni?

Želeli smo ustvariti zmes vseh treh avtohtonih sort, ki se med seboj odlično aromatsko interagirajo in ta edinstveni produkt ponuditi našim strankam. Da bi to idejo še bolj ovrednotili, smo na hrbtno etiketo zapisali, da je to zmes treh sort. Ljudje so vedoželjni in prav je, da vedò kaj pijejo, preden vino ocenijo. To idejo smo obogatili še z dvema odločitvama in sicer to, da smo zanj uporabili grozdje samo iz starejših vinogradov, ki nam z nizko proizvodnjo in dobrim rastlinskih ravnovesjem nudijo odlično kvaliteto. Tega vina pridelamo približno 4000 steklenic, kar je dokaz, da želimo izraziti svojo najvišjo kakovost. Druga odločitev pa je bila enoletno zorenje vina v steklenici. Za slednjo smo se odločili, potem ko so se stranke na mednarodnem sejmu Vinitaly opredelile za starane vzorce iz prejšnje letine, raje kot pa za sveže – nestarano vino. To dejstvo nam je dokazalo, da zvrst Collio Bianco daje od sebe ves svoj potencial komaj po enem letu zorenja.

Prvo Best in Show priznanje v FJK, kaj to pomeni za vas, kaj pa za naš kraj – Števerjan? Je torej zmes Collio Bianco kompetitivno vino?

Za našo kmetijo je to zelo veliko zadoščenje. Zelo veseli bi bili, če bi isto nagrado prejeli s katerim koli izmed naših vin. Dejstvo, da smo

zmagali prav s Collio Bianco Stare Brajde pa je največje zadoščenje, saj je to, kot že povedano, naše avtohtono vino. Ta nagrada je dokaz, da so bodisi avtohtone sorte, kot zmes le-teh, lahko maksimalno kompetitivne tudi na svetovni ravni in brezkompromisno. Otepsti se je treba prepričanja, da se lahko tekmuje samo z internacionalnimi, Pinoti in Sauvignoni in z vini pridelanih iz ene same sorte. Tržišče zahteva tipičnost teritorija, učeni kupec si želi piti vino pridelano iz avtohtonih sort določenega območja. Če si želimo biti priznani in šteti kot teritorij, se moramo čedalje prepoznavati v domačih sortah. Tržišču moramo predstaviti svoj edinstveni produkt, dokler bomo lovili svetovni trend, bomo vedno samo lovili.

Za Števerjan lahko rečem, da so vsa zgoraj navedena dejstva nekoliko prepletena. Opazili smo, da stranke sprašujejo po zmagovalnem vinu, nekaj več turistov se je zglasilo na naši kmetiji. Za našo vas je ta zmaga dokaz, kakor pričajo tudi dokumenti in listine iz leta 1800, da so ti kraji izredni za pridelovanje belih vin in gojenje vinske trte. Naj omenim še projekt občinskega vina, h kateremu smo od prvega dne pristopili. To vino je prav tako pridelano iz avtohtonih sort, grozdja vseh števerjanskih kmetij. Je torej vino, ki predstavlja našo vas in naše ozemlje. To je dokaz, da je ta projekt zmagovalen, da hodimo po pravi poti. Vsako leto nas občinska trgatev poveže: vsak kmet prinese svoje grozdje in dejansko vidi naše kleti, način proizvodnje, se sooča z manjšimi realnostmi in ve, kakšno vino je pridelano iz njegovega grozdja. To dejstvo daje vasi zavedanje svojih dimenzij in prostora na tržišču, kar je za skupno povezovanje moči nezamenljiv rekvizit.

Fabijanu se zahvaljujemo za intervju, vsem članom kmetije Muzič pa želimo, da bi še naprej želi podobne uspehe, ki so seveda sad negovanih družinskih odnosov in skrbi do dela!

LIKOF NIKOLI NE RAZOČARA

Ne le praznik vina in kulinarike, temveč tudi večer dobrodelnosti

Petra Ciglic

Enovečerni Likof, ki je letos potekel 9. julija, je tudi tokrat zaradi protikovidnih ukrepov nadomestil običajni tridnevni dogodek. Kakor

že lani je tudi letošnji Likof na vaški plac pritegnil številne obiskovalce, ki so v družbi znancev, dobre kapljice in jedi krajevnih gostincev lahko preživeli prijeten večer. Ob pričetku dogodka so na placu ob spomeniku predstavili novo leto reprezentančnega vina. Prvič sta Občina Števerjan in Vinoteka Števerjanski griči uresničili projekt skupnega reprezentančnega vina iz lokalnih vrst grozdja – rebule, malvazije in furlanskega tokaja, v letu 2019, ko je potekla prva vaška trgatev. V jeseni leta 2020 se je vršila druga vaška trgatev, pri kateri je veliko število vinogradnikov in vaščanov in prispevalo svoje grozdje, ki ga je tokrat vinificiral in ustekleničil vinogradnik in vinar Ivan Vogrič. Novost, ki so jo predstavili na letošnjem Likofu, je bila nabirka za oddelek senologije goriške bolnišnice. Pobuda za nabirko, ki je trajala do oktobra, je nastala v okviru ženskega rožnatega kolesarskega Gira, ki je šel mimo vasi 11. julija. Organizirale so jo občine Collio v sklopu projekta »Žarki solidarnosti – kolesarimo za zmago«. Občinska odbornica Martina Valentinčič je gostom predstavila vse župane in predstavnike organizacij in uprav, ki so pri projektu sodelovali in ki so bili prisotni na večeru v velikem številu. Med temi je bil tudi

goriški župan Rodolfo Ziberna, predsednik SSO Walter Bandelj, predsednica SKGZ za Goriško Maja Humar in predsednik SSK za Goriško Silvan Primožič. Županja Občine Števerjan Franca Padovan je nagovorila goste in razložila namen večera: *»Današnji večer je nekaj posebnega. To ni le praznik kulinarike in vina, temveč tudi večer dobrodelnosti in dobrih dejanj. S skupnimi močmi želimo izkoristiti pomemben športni dogodek, kakor je Giro, za promocijo zdravja in za pomoč obolelim za rakom. Projekt zbira prispevke, ki bodo v celoti namenjeni oddelku goriške bolnišnice za zdravljenje raka na dojki, ki je najbolj pogosta in smrtonosna oblika raka pri ženskah.«* Županja Števerjana je še podčrtala, kako so taki dogodki, kakor je Likof, pomembni in pravi znak življenja po tolikem mirovanju zaradi koronavirusa, nato pa je predala besedo županji Moše Emanuelli Russian. *»Ni res, da se rak na dojki zadeva le žensk. Vsi moški ste možje vaših žen in očetje vaših hčera, tako da se rak na dojki zadeva tudi vseh moških,«* je povedala županja Moše. Sledila sta še Rosa Benedetic in Adelin Adami, predsednica in podpredsednica asociacije ANDOS, ki deluje že več kot trideset let in stoji ob strani ženskam v vseh stadijih raka na dojki

in njihovim bližnjim. Nagovorila sta navzoče in podčrtala predvsem važnost preventive in zdravega stila življenja. Po začetni predstavitvi so gostje lahko okusili reprezentančno vino in druga vina števerjanskih kleti, ob tem pa so lahko naročili jedi, ki so jih letos pripravile tri

vaške gostilne – gostilna Dvor, Koršič in Štekar. Lesene mizice, lučke, prijetno vzdušje, dobro vino in jedi, čudovit razgled in topla družba so tudi letos pripomogli k temu, da je bil enovečerni Likof še bolj edinstven in nepozaben.

TOP HITI ŠTEVERJANSKEGA FESTIVALA

Glasbeni večer v pričakovanju na 50. Festival narodno-zabavne glasbe Števerjan

Ilaria Bergnach

Pandemija je že drugo leto zapored prekrizala načrte organizatorjem Festivala narodno-zabavne glasbe Števerjan. V letu 2020 smo organizatorji pristali na težko odločitev, da 50. jubilejnega Festivala ne bomo izvedli. Želje so bile v popolnem nasprotju z možnostmi, ki jih je nudilo pandemično stanje.

Čeprav so Borovci samevali skozi celo leto, so našemu Festivalu priskočili na pomoč mediji in splet. Saj smo lahko preko intervjujev in člankov lahko o našem Festivalu spregovorili tudi v takem nenavadnem času, splet, pa nam je dal možnost, da smo raziskali druge izrazne razsežnosti.

Lani je v naši produkciji nastal kratki dokumentarni film z naslovom PET-deset, ob ogledu katerega lahko podoživimo Festival skozi naše čute, skozi sluh, vid, vonj, tip in okus. Takega zapisa o našem subjektivnem pogledu na to prireditev bi v vsakdanjih okoliščinah ne bilo in ta priložnost, ta izziv sta nam pomenila

pogled navznoter in hkrati vnaprej, dve včasih zahtevni in obenem pogumni dejanji. Film je tudi danes seveda na voljo vsem na našem spletnem portalu. Predvajal pa ga je tudi slovenski program RAI, ki našemu Festivalu skupaj z radiem trstA stoji ob strani že dolga desetletja. Posnetek si lahko ogledate tudi na spletni platformi RaiPlay Slovenskega programa Deželnega sedeža RAI za Furlanijo Julijsko krajino.

Ravno tako lani smo začeli z digitalizacijo vseh tekmovalnih skladb. Delo se sicer še ni zaključilo, a do danes je na našem spletnem mestu *sedej.org* pod zavihkom *podcast* naloženih preko 460 skladb, ki so izzvenele na 27ih. izvedbah našega festivala. Naši domači tehniki vodijo to presnemavanje v prostem času. Da lahko koristimo te

posnetke pa se lahko zahvalimo Niku Klanjščku, članu ansambla Lojzeta Hledeta in dragocenemu prijatelju, ki je več desetletij skrbel tudi za to, da so se izvedbe v živo

zapisale na trak. In zdaj so ti posnetki, zahvaljujoči se možnostim, ki jih ponuja splet, na voljo. To je zvočna dediščina našega festivala, živ otipljiv spomin za vse, kadarkoli in kjerkoli naj gre torej v svet: naj spominja, oplaja, gane in veseli naša ušesa in duše. Obenem je to priložnost, da se spomnimo tudi na tiste, ki jih danes ni več med nami in so z nami gradili števerjanski festival, ki so zahajali na naš grič, tu igrali, verjeli v to glasbo, z nami nazdravljali in tako pisali zgodbe o glasbi, prijateljstvu in slovenstvu.

Da pa ne bi že drugo leto zapored škržati med Borovci samevali, smo se odločili, da bomo priredili glasbeni večer, ki pa, če že ne ob obeležitvi 50. Festivala pač pa v pričakovanju nanj. Tako je v nedeljo, 25. julija 2021, ob 17. uri med Borovci, ponovno zadonela slovenska narodno-zabavna glasba na večeru z naslovom TOP HITI ŠTEVERJANSKEGA FESTIVALA - Glasbeni večer v pričakovanju na 50. Festival narodno-zabavne glasbe Števerjan.

V našem okolju in v srcih Števerjancev je slovenska narodno-zabavna glasba zelo prisotna. Zaradi tega smo na posebnem večeru obujali spomine na pretekle izvedbe Števerjanskega festivala. Na odru med Borovci je tako nastopilo šest ansamblov, ki festivalski oder med Borovci že dobro poznajo. S svojim nastopom so nas počastili:

ans. Primorski fantje, ans. Škorpijoni, ans. Špadni fantje, ans. Veseli svatje, ans. Vrtnica ter ans. Zadetek. Prisluhnili smo tako tistim vižam, ki so postale top hiti na narodno-zabavni sceni in so se vsem poslušalcem in obiskovalcem festivala Števerjan še najbolj vtisnile v srce.

Pred samim začetkom večera pa smo vsem prisotnim na prizorišču v uvod ponudili 25-minutni zvočni posnetek, ki so ga sestavljali različni utrinki iz preteklih Festivalov, kjer je bilo mogoče slišati glasove napovedovalcev, govornike, odlomke skladb. Skratka, utrip tistih, ki so z lepo slovensko besedo ter strastjo do domače glasbe omogočili, da je Festival iz leta v leto rasel in se razvijal v več kot samo glasbeno tekmovanje.

Seveda, si nadejamo, da bomo lahko v letu 2022 proslavili in končno nazdravili težko pričakovani 50. Izvedbi Festivala narodno-zabavne glasbe Števerjan. Do takrat, pa si lahko ogledate in spet podoživite utrinke iz letošnjega glasbenega večera z intervjuji gostov, posnetke iz studija Top hitov, fotografije, ki so vsem na razpolago na naši spletni strani www.sedej.org, Facebook strani *F. B. Sedej Števerjan* ali YouTube kanalu *F. B. Sedej*

ŠTEVERJANSKI FESTIVAL JE SLAVIL 50 LET

Simon

Meseca maja je preteklo točno 50 let, odkar se je v dvorani župnijskega doma začela dolga pot festivala narodno zabavne glasbe. Bila so leta, ko so člani društva F. B. Sedej in člani ansambla Lojzeta Hledeta začeli to avanturo, ki je v teh 50. letih dosegla vse, kar se v zamejstvu in matični domovini da doseči z organiziranjem takega festivala. Samo za tega, ki je eden najbolj prepoznavnih festivalov, je bilo napisanih več kot 700 izvirnih skladb. Od teh so nekatere postale prave uspešnice narodno zabavne glasbe širom po Sloveniji in še drugje po svetu. Rad bi se spomnil na nekatere osebe, ki so v teh prvih letih pripomogle, da je naš festival uspešno nadaljeval pot in prišel do petdesetletnice.

Tomaž Tozon, ki je bil tudi več let član strokovne komisije, Evgen Jurič, urednik revije Antena, ki je v tisti prvih letih objavljala kratke članke o festivalu. Bili smo vsi presenečeni, da revija, ki izhaja v Sloveniji, piše o našem festivalu. Potem so še tu Brane Golob, Marjan Stare in marsikdo drug. Ne smem pozabiti tudi na dolgoletnega napovedovalca Marjana Šnebergerja, ki je prvi s svojim žametnim glasom vodil festivale več kot deset let. Nič manj pomembni niso bili Saša Martelanc in Livio Valenčič, ki sta skrbela, da je radio TrstA

stalno poročal o našem prazniku. Bili so to možje, ki so nam svetovali in dajali napotke, da je naš festival rasel in prišel do petdesetletnice. Ne bi bilo prav, da bi tu pozabil na tiste domačine, ki so vsak na svoj način pustili sled v prvi letih našega festivala. Še posebno tistih, ki jih ni več med nami: Lojze Ciglič, Edi Hlede, Lojze Maraž, Anka in Alenka Černic in morda še kdo drugi. Prav je, da se spomnimo tudi vseh predsednikov in tajnikov društva, ki so vsa ta leta jemali nase razne

odgovornosti, najsibo organizacijske, finančne, fiskalne probleme, ki jih ni malo. Zato gre njim največja zahvala in priznanje, da lahko praznujemo to obletnico. Prepričan sem, da smo, ko teče vse gladko, vsi ponosni in se znamo hvaliti, kako smo vse lepo speljali. Toda komaj kaj ne gre, se takoj oglasijo telefončki, ki

na vse možne načine pišejo in rišejo, kje je predsednik, zakaj ni ukrepal, zakaj ni poskrbel za to ali ono stvar itd. Ubogi predsedniki, so več grajani kot pa pohvaljeni. Na vsak način, tako ali drugače, je števerjanska mladina vztrajala in uspešno pripeljala naš festival do tako lepe in važne obletnice, ki bi jo radi organizirali, pa nam je ta nesrečna pandemija že dve leti ne dovoli praznovati. Na vsak način upajmo, da nam v prihodnjem letu uspe izpeljati ta priljubljeni festivalski praznik.

Šumi vinska trta, plah vetrič jo boža,
Taverniška pesem Florjana obkroža.
En dober dan vošči kolednik pred vrati,
Veli mu navada znanilo predati.
Edinost peščice v duhu Sedeja
Razdaja svoj pot, da veselje prireja.
Jasnino obrazov ti Orfej opeva,
Akord domovine borovcem velevala
Nikar pozabiti harmonike speva.

ž

KIP »NARAVA IN KULTURA« NA JAZBINAH

Slikar Renato Elia se je preizkusil tudi v kiparstvu

Petra Ciglic

Najbolj pazljivim opazovalcem zagotovo ni zbežalo, da je bil nedolgo od tega pred vinograd, ki ga po domače imenujejo "Kaljadavec" in stoji ob križišču na Jazbinah, postavljen nov kip. Slednji je nastal izpod rok umetnika in slikarja Renata Elie v sodelovanju z družino Komjanc. V petek 3. septembra pa se je številčna skupina zbrala in kip primerno otvorila, sam umetnik pa je razložil pomen umetnine. Simon Komjanc, ki je dober prijatelj z Renatom Elie, je navzočim razložil namen kipa: *»Kmetje in vinogradniki nismo le ljudje, ki neprestano garamo in skrbimo za svoj dobiček, ampak tudi ljudje, ki si prizadevamo za kulturo in zato, da naši vinogradi izgledajo lepši in*

zanimivejši.» Nato je še razložil, da so blok nabrežinskega marmorja, iz katerega je kip izklesan, kupili že osem let od tega, letos pa je iz njega nastal dokončni kip. Naslov kipa je – *Narava in Kultura, iz pozabe v vrnjen kraj*. Poleg imena kiparja pa ni zapisano ne ime zaselka ne občine, temveč samo domače ime vinograda, pred katerim stoji, tj. "Kaljadavec". Umetnika naj bi ta kraj spominjal na dolino, v kateri je preživel del svojega otroštva. Prisotnim je zaupal, da je v tej dolini v okolici Čedad kot otrok dobil pravi mir. Isti mir in spokojnost je spet našel prav v Števerjanu in še predvsem v ravnini na Jazbinah. Dolina mu pomeni pravi mir, v primerjavi s hribi, morjem in mestom se

namreč tu lahko človek sreča s pravo tišino. *»Ko me sprašujejo zakaj se vedno potikam po Števerjanu, odgovorim, da je v to eden redkih krajev, kjer se še sliši naravo, kjer se še sliši določene zvoke in šume, ki jih drugje ni. Lahko se čuti duh narave,«* je razložil Elia. Kip simbolizira prav Naravo in Kulturo, ki ju uprizarjata dva različna obraza in se nato spojita v eno samo figuro. Obraz Narave je brez maske, obraz Kulture pa nosi masko. To zato, ker je narava odkrita, iskrena, sledi svojemu ciklusu brez odstopanj. Kultura pa se z lahkoto spreminja, kakor se spreminjamo tudi mi. Tudi mi smo lahko dobri ali slabi, iskreni ali neiskreni, odkriti ali manj odkriti, lahko si prizadevamo za mir ali pa za vojno. Narava pa nikoli ni taka. Problem, pravi umetnik, nastane, ko se do skrajne točke oddaljimo od narave in nato pademo na tla kakor Ikar. Ta kip naj bi nas opozarjal in spominjal, da smo tudi sami del narave in da se od nje ne smemo pretirano oddaljiti. Na otvoritvi kipa je bil prisoten tudi podžupan Občine Števerjan Marjan Drufovka, ki je

posebno pohvalil pobudo. *»Majhne občinske uprave, kot je tudi Občina Števerjan, dobivajo zelo malo finančnih sredstev, ki jih lahko investirajo v turistično promocijo teritorija. Mislim pa, da nam z majhnimi denarci uspeva turistično promovirati našo vas in brez dvoma nujno rabimo pobude majhnih, privatnih*

realnosti, kakor je v tem primeru družina Komjanc, kateri gre iskrena zahvala, za iniciativo, ki gre v promocijo celotnega teritorija,« je povedal podžupan. Umetnik je pristavil, da gre v tem primeru predvsem za kolaboracijo znotraj skupnosti in razložil, da ima že vrsto let v načrtu projekt, ki bi ga rad

uresničil. *»Projekt imenujem s kratico "BFF – Bambini e Bambine del Futuro", Otroci bodočnosti. Popolnoma živimo namreč le, če si prizadevamo in imamo v mislih bodočo generacije. Kdor dela samo za lastno korist, postane na koncu res mrtev in neuporaben kip,«* je zaključil Renato Elia. Po otvoritvi kipa na križišču na Jazbinah je skupina še nazdravila pri kmetiji Komjanc na Mocverju.

LETOŠNJI PRAZNIK SV. MOHORJA IN FORTUNATA

Ema Terpin

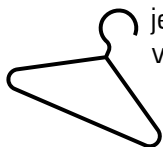
12. julij. Vsakdo pozna ta datum, oziroma natančneje, ta datum pozna vsakdo, ki se že, ali pa še, spominja datumov. To je seveda dan, na katerega goduje sv. Mohor, ki je v števerjanski cerkvi tudi zavetnik, kar je razvidno iz njegovega velikega kipa, ki se dviga na levi strani oltarja. Verniki tega dobro poznajo, saj vsako nedeljo ali tudi med tednom, k njemu poškilijo med pridigo. Preverjajo, če se je ponoči kaj spremenil ali malo premaknil. Seveda se ni. V letošnjem letu je njegov praznik potekal med tednom, na ponedeljek. Mladi fantje iz mladinskega krožka so, kot po že ustaljeni navadi, pripravili stole v

borovcih in jih namestili po varnostni razdalji, da je lahko cerkveno občestvo varno in brez strahu prisostvovalo maši. Slednjo je letos gospod Marjan obhajal ob 20. uri. Veliko ljudi se je zbralo ob tej priložnosti in vzdušje je bilo res praznično. Bogoslužje je obogatelo še petje zbora pod vodstvom dirigenta Patricka Quaggiata in pa natrkavanje. Trenutne razmere niti letos niso omogočile tradicionalne procesije po starem delu vasi, v spomin pa je bil oltar simbolno okrašen s kostanjevimi vejami. Ob koncu večera je bil praznik dobro izpeljan in je v molitvi združil veliko ljudi, četudi z medsebojno razdaljo.

PRAZNIK SVETEGA MOHORJA IN FORTUNATA... IN NOVA GARDEROBA

Veseli pohančki

Letos se je praznik sv. Mohorja in Fortunata vršil v ponedeljek, 12. julija. Slavje je potekalo na odprtem v lepem vzdušju med Borovci. Po maši bi morala po običaju slediti procesija, ki pa je zaradi koronavirusa, kakor že v preteklem letu, odpadla. V zadnjih letih se je bogoslužje vršilo na odprtem, na placu ali med borovci, vedno 12. julija ne glede na to, na kateri dan v tednu je padel god zavetnikov.

V petdesetih-šestdesetih letih prejšnjega stoletja pa je praznovanje potekalo povsem

drugače. Slavje je potekalo vedno na nedeljo po godu sv. Mohorja in Fortunata. Priprave na praznovanje so se začele dan pred samim praznovanjem, ko so dekleta okrasila cerkev z rožami in pripravila oltarček za procesijo naslednjega dne. Fantje pa so medtem pripravili »porton« in ga postavili pred cerkev ob spremljavi pritrkovanja. Na nedeljo je slovesni peti maši sledila procesija, ki se je odvijala po Gabrskem koncu do *pčca* in nazaj. Po maši so se seveda vaščani, kakor

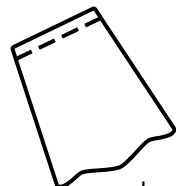
običajno med letom, zbrali na placu in poklepetali, z razliko, da je bil izključno na ta dan prisoten *gelatjer*, ki je prihajal iz Gorice, in prodajal sladolep po 50 takratnih lir na kepico.

Ta izjema je seveda navduševala vse, še najbolj pa je razveselila otroke. Po maši se je praznovanje sv. Mohorja in Fortunata nadaljevalo tudi v popoldanskih urah po molitvi, med borovci z veseliciami in veselim druženjem.

Nekaj posebnega, kar se je tudi pripetilo na ta dan, je bilo, da so si v tistem času leta, potem ko so kmetje dobili prvi zaslužek od češenj, žene in dekleta obnovile garderobo. Zbirale so se pred mašo in si ogledovale krila, *kotule*, bluzice ipd. Takrat si zaslišal klepet med dekleti: »K'ku ljipo krilo maš!« »Čji si pej kupla

t'ku ljipu bluzu?» »Kr'kaj si špendala za šulne?». Potekal je v tistih dneh neke vrste modni teden. Moški so seveda razpravljali o povsem drugih rečeh. Osrednja tema je bilo delo. Pri fantovskih in moških garderobah ni bilo opaziti velikih sprememb, le kako belo srajco in kravato in tu pa tam *kamižolo*.

V tistih letih cesta, ki je vodila do *placa* in do Gorice, še ni bila asfaltirana. Vozil, kakršnih poznamo danes ni bilo na razpolago in vaščani so se najpogosteje premikali s pešbusom. Cesta pogosto ni bila v najboljših kondicijah, kar je predstavljalo pravi izziv predvsem za dekleta, ki so želele izkazovati svoje lepe čevlje z visokimi *širotaki*. Zaradi tega so, ko so šle od doma navadno obule kak star čevljev ali coklo, da bi udobno prišle do cilja, oz. skoraj, v rokah pa nosile nedeljsko obutev. Kakih 50 metrov pred ciljem, so se preobule in stare čevlje skrile za kak grmiček. To ni veljalo le za praznik sv. Mohorja in Fortunata, temveč tudi na ostale nedelje v letu ali pa tudi enostavno, ko so hodile do avtobusne postaje, da bi se peljale v mesto ali do kake zabave, so v okolici postaje vedno nekam skrile domačo obutev. Včasih se je pa tudi pripetilo, da so dekletom sledili kaki nagajivčki. Ti so opazili, kam je dekle skrilo stare čevlje in so jih potem smuknili ali premaknili. Ko so dekleta in gospe vračale in odpravile proti domu, čevljev niso več našle na svojem mestu in so jih morale dolgo iskati. Take šale so bile pogosto neprijetne, komu od nagajivih fantov se je pa šala tudi posrečila do take mere, da za grmičkom ni našel le čevljev, ampak hkrati tudi bodočo nevesto.

se

POGOVOR Msgr. Oskar Simčič Kaj pomeni "biti usmiljenje"

Objavljamo pogovor urednika Maura Ungara z msgr. Oskarjem Simčičem, ki je objavljen v italijanskem tedniku Voce Isontina in na Novem glasu, ob življenjskem in mašniškem jubileju nekdanjega števerjanskega župnika, in se zahvaljujemo za dovoljenje za objavo.

Mauro Ungaro
[prev. A.S.]

Msgr. Oskar Simčič je prejel mašniško posvečenje dne 2. julija 1951 v cerkvi Brezmadežnega spočetja v tržaškem semenišču. V duhovnika ga je posvetil tržaški škof msgr. Anton Santin. Po študiju teologije v Rimu je v goriški nadškofiji opravljal številne pastoralne naloge: med drugim je bil župnik v Števerjanu, profesor v semenišču, dolgoletni škofov vikar za slovenske vernike goriške nadškofije, vodil je nadškofijsko pisarno kot kancler nadškofijske kurije. Je kanonik teolog stolnega kapitlja. Zadnjih nekaj let prebiva v duhovniškem domu v Gorici. Tu smo se z njim srečali, da bi se ob 40. obletnici nadškofijske

Karitas pogovorili o tem, kaj dandanes za krščansko skupnost pomeni "biti usmiljenje". Usmiljenje je ontološka resnica Boga, zato je sestavni element poslanstva Cerkve. Toda velikokrat je za kristjana lažje "delati dejanja usmiljenja" kakor pa "biti usmiljenje". Pri mnogih vernikih se je razširilo prepričanje, da je krščansko usmiljenje nekaj, kar je v pristojnosti župnijske ali škofijske Karitas. Kaj narediti, da bi spremenili to prepričanje? Da bi v polnosti zaživel svoje krščansko bistvo, je res potrebno spremeniti perspektivo! Sveto pismo nas spominja, da nismo brodolomci, za

katere nihče ne ve, odkod jih je morje prineslo. Mi smo namreč plod modrosti Nekoga: kdor nas je ustvaril, nas ni naredil iz nič, ampak iz svoje polnosti. Iz tega lahko razumemo, da je Bog vedno prisoten v svojih bitjih, ta pa bi ne obstajala brez Njega. V tem smislu se v nekaterih pogledih poistovetimo z božanskim: biti kristjani in zavest, da nismo sad slučaja ali sreče, sta namreč v celoti del poslanstva Cerkve.

Vsak izmed nas ima svoje ime pri Stvarniku: prvo Janezovo in drugo Petrovo pismo nam nedvoumno govorita o tem. Prvo besedilo nas spominja, da je Bog usmiljenje. Toda Bog je tudi bitje, kar pomeni, da v kolikor prihajamo od Njega, nosimo v sebi tudi del Njega samega; kar je v nas dobrega, je sad Njegovega usmiljenja. Pomembno je, da v odnosu s sočlovekom tako sebe kot bližnjega vprašamo: "Kako odražaš Božjo lepoto, ki je v tebi?" Zato na tak način postanemo tudi bitja Besede.

Eden od največjih problemov, s katerimi se sooča filozofija, je problem znanja. Naše znanje je namreč vedno na začetku. Več kot vemo, bolj se zavedamo, kaj smo: razumemo, da to, kar vemo, je vedno del točno določenega konteksta. Ko se je v naših domovih rodil otrok, so nekoč rekli: "Gospod ga je dal!" Bog je ustvaril tega sina, starši so ga prejeli od Njega. Če pa je v meni odtis Božjega stvarjenja, ko govorim z bližnjim ali se mu nasmehnem, je Bog tisti, ki se mu prek mene nasmehne in z njim govori. V vsakem izrazu našega življenja je Bog vedno prisoten. Vedno se On sam v čem zrcali v nas in vedno moramo to odražati tudi sami. Če kristjan tega ne zmore storiti, potem je to nesmiselno, je "brneč zvon", kot pravi sveti Pavel, ki ne služi svojemu namenu.

Ko srečam osebo, ki je ne poznam, mi sprva morda ni mar zanjo. Toda potem, če pridem v

stik z njo, bo prva faza spoznavanja že mimo in jo bom prav zato vedno globlje spoznaval. Zato je v vsaki izkušnji v našem življenju pomembno, da nikoli ne rečemo, da je vsega konec, pač pa "še nekaj moramo odkriti!"

Na vse to se navezujejo tematike o odgovornosti, svobodi, omejitvah: s temi se današnji misleci pogosto soočajo in se sprašujejo, v kolikšni meri se je mogoče podati do iskanja odgovorov. Osebno menim, da je meja tam, kjer se dobro prekine in se spremeni v nekaj negativnega.

Ta ključ nam pomaga, da ne pozabimo "postati usmiljenje" v odnosu z bližnjim. Omogoča nam tudi, da se na drugačen način soočimo s pomembnimi aktualnimi temami naše družbe, kot je tema sprejemanja...

Prav gotovo nam to pomaga, da "postanemo usmiljenje" ne samo z drugimi v splošnem pogledu, pač pa tudi z osebami, ki so nam najbližje, kot npr. mož ali žena. Ta pogled je nekaj svežega, nekaj novega, ki nam omogoča, da zaznamo lepoto v drugem.

Kršćanstvo postaja tako vsak dan in vedno znova najlepše, dinamično, nestatično sporočilo, po meri vsakega vernika. Pomeni pa tudi, da vsak vernik nosi odgovornost, da je božji glasnik za bližnjega. Če nam uspe resnično ponotranjiti to spoznanje, lahko povsem spremenimo zorni kot svojega življenja in odnos z drugimi.

Mislite, da nas ta "postati usmiljenje" straši? Ključ mora biti rasti v milosti: bolje bomo to dojeli, manj nas bo strah. Če neke stvari ne poznaš, se ti lahko zdi grda, strašna: ko jo pa začneš spoznavati, začneš tudi ocenjevati

njene negativne in pozitivne plati, toda slednje bodo s časom prevladale. V medsebojnih odnosih (to se je dogajalo tudi na tem našem čezmejnem območju!) nam to spoznanje pomaga, da premagamo strah. Večkrat smo slišali, da vera nastane iz strahu. Morda je v svetu, v katerem sem odraščal kot otrok, prevladala predvsem podoba Boga, ki kaznuje.

Prav to podobo moramo spremeniti! Navajeni smo bili ločevati naša dejanja med "dolžnostjo" in "užitkom", toda stremeti moramo k temu, da nam dobro, ki smo ga poklicani deliti, ugaja. Tako postanemo žive priče Božje prisotnosti, žarek Njegove lepote na tem svetu. Če smo sposobni takega pogleda, se stvari korenito spremenijo. Če gledamo osebe v luči Božje prisotnosti, ne moremo ostati ravnodušni do njih. Pomislite, kako drugačen pomen lahko s takim gledanjem zadobijo tematike, s katerimi se dandanes sooča družba, predvsem sprejemanje...

POGLED V PRETEKLOST IN IZZIVI ZA PRIHODNOST MEŠANEGA PEVSKEGA ZBORA

Alenka Di Battista

Zborovsko petje je že od nekdaj doma v Števerjanu, saj je bil pevski zbor ena izmed prvih dejavnosti katoliškega bralnega društva, ki je ob koncu 19. stoletja začelo delovati v Števerjanu. O ubranem cerkvenem in narodnem zborovskem petju pod vodstvom pevovodje Josipa Mariniča iz Kajskega

so na primer poročali že leta 1885 v časopisu *Edinost*, v katerem je pisec poročila pohvalil prelepo mašno petje šestnajstih pevcev ob praznovanju farnega zavetnika. Primerjal ga je celo s petjem zborov v velikih mestih, predvsem pa poudaril edinost, trud, vztrajnost in veselje do petja posameznih članov. V nadaljevanju prispevka pa je omenil tudi »neslogo in ugovarjanje«, ki sta zajeli nekatere pevce in povzročili hiter upad njihovega števila do te mere, da je moral župnik na praznik sv. Mohorja na pomoč poklicati pevce iz bližnjega Kojskega.

Podobne dinamike srečamo tudi v današnjem času, ko se število članov mešanega pevskega zbora iz leta v leto naglo spreminja. Sledijo si obdobja, ko je članov različnih starosti zelo veliko, in obdobja, v katerih njihovo število drastično upade. »Nesloga in ugovarjanje« sicer nista več glavna krivca za to dogajanje, saj so na okrnitev zasedbe in dejavnosti vplivali v zadnjih dveh letih predvsem ukrepi za preprečitev širjenja okužbe Covid-19, posledice, ki jih je drugačno življenje v času pandemije prineslo s sabo, pred tem pa raznolike dejavnosti, ki so mlade bolj pritegnile kot pa zborovsko petje v domači vasi.

Kljub vsemu, se delovanje mešanega pevskega zbora ni prekinilo in se nadaljuje ne glede na težave in omejitve tudi danes. V tej luči smo začeli s pevskimi vajami v četrtek, 9. septembra, pod vodstvom našega dirigenta Patricka Quaggiata. Ker je to čas trgatve in je bila moška zasedba okrnjena, smo se odločili, da bodo trenutno vaje namenjene le ženskima glasovoma. Letošnjo sezono posvečamo učenju novih pesmi za pripravo jubilejnega koncerta, s katerim želimo ovekovečiti sedemdeseto obletnico zbora. Poleg koncerta si želimo boljše spoznati tudi zgodovino našega zbora in zbiramo slikovno in avdio gradivo ter pripravljamo intervjuje s starejšimi oziroma bivšimi pevci. Le-ti bodo objavljeni v vašem glasilu *Števerjanski vestnik* in na spletni strani društva. Na ta način želimo obuditi spomine na preteklost, na dogodke, ki so zaznamovali naš zbor, in na ljudi, ki so z veseljem in požrtvovalnostjo posvečali svoj prosti čas zborovskemu petju. Vsak izmed teh je, ne glede na nadarjenost, v naši zgodovini pustil neizbrisno sled, saj je, tako kot je pred leti za Novi glas povedal pokojni organist in dirigent Herman Srebrnič, pri zborovskem petju predvsem pomembno »delati, se truditi in narediti kar se da.«

PEVCI PRIPOVEDUJEJO

Intervju z nekdanjim sopranom, Mirijam Dorni

Kdaj ste začeli peti in kaj vas je pripeljalo k zborovskemu petju?

Peti sem začela že kot otrok. Stara sem bila okvirno 10 let, ko sem skupaj z ostalimi dekleti pod vodstvom Anice Maraž, vsem znane pod imenom sestra Mihaela, začele peti Marijine pesmi. Vaje smo imeli na Križišču, v tedanjih prostorih društva. V mešanem pevskem zboru sem pela štirideset let, in sicer med letoma 1958 in 1998. V to skupino me je privabil organist in pevovodja Herman Srebrnič, ki je tedaj vodil zbor. Pela sem prvi sopran. Najprej smo peli samo cerkvene pesmi, nato pa tudi posvetne. Redno smo se udeleževali revije Ceciljanka in Primorska poje. Veliko smo hodili tudi naokoli.

Koliko pevcev je takrat sodelovalo v zboru in kdaj ste imeli pevske vaje?

Pevcev je bilo zelo veliko, od štirideset do petdeset. Vaje smo imeli enkrat na teden, ob torkih zvečer v prostorih zakristije v cerkvi (približno petnajst let). Pred nastopi smo vadili tudi dvakrat na teden, in sicer tudi ob petkih zvečer.

Zakaj ste odnehali? Vas morda kdaj mika, da bi se povrnili na pevske vaje?

Zadnji nastop je bil decembra 1998 v Barkovljah, ko je zbor vodil dirigent Bogdan Kralj. Zaradi zdravstvenih razlogov sem morala odnehati. Med operacijami, ki sem jih prestala, so mi namreč poškodovali glasilke. Sedaj ima moj glas vedno isto barvo in ton, kar pomeni, da se k resnemu zborovskemu petju ne morem več vrniti. Kljub temu pa še vedno rada pojem pri sv. mašah.

Kaj vam je bilo najbolj ali najmanj všeč na pevskih vajah in nastopih? Morda kaj pogrešate?

Najbolj mi je bilo všeč, ker smo bili lepa, med sabo zelo povezana in vesela skupina. Bili smo »duji« in »ko smo se pogledali, smo se smejali.« Do vsakega smo gojili lep in spoštljiv odnos, zlasti tudi do starejših. Najmanj všeč mi je bilo, ko so pevke med vajami ali nastopi protestirale, oziroma se jezile, če je nekdo pesem po njihovem mnenju slabo, neuglašeno zapel.

Iz teh časov pa najbolj pogrešam mladost.

Kateri dogodek s pevskih vaj ali nastopov vam je najbolj ostal v spominu?

Nepozaben dogodek je bilo petje pri papežu Janezu Pavlu II., v Rimu leta 1990, kar je bila prva nagrada, ki si jo je zbor prislužil na tekmovanju na Bledu (in sicer na prvi reviji cerkvenih pevskih zborov v Sloveniji). V Rim smo odpotovali z avtobusom, prenočili smo v semenišču izven mesta. Papežu smo peli med avdienco in z njim preživeli cel dopoldan. V srcu pa mi je ostalo zlasti to, da nas je papež nagovoril v slovenščini.

Na katerega dirigenta ste bili najbolj navezani?

Z vsemi dirigenti, Hermanom Srebrničem, Tomažem Tomozonom in Bogdanom Kraljem, sem imela lepe odnose.

Katera je vaša najljubša cerkvena oz. posvetna pesem?

Najbolj pri srcu mi je pesem »V Nebesih sem doma«, ki jo običajno pojemo za pogrebe.

Kaj vam pomeni petje v življenju? Ali še radi požete?

Petje je res »lepa, lepa stvar«. Pomeni mi zelo veliko in še vedno rada sama doma ali v cerkvi pojem, kljub temu, da nisem več uglasena.

Katere so po vašem mnenju najpomembnejše vrednote našega zbora, po katerih se ta razlikuje od drugih?

Menim, da je naš zbor zelo povezan in enoten ter da vseskozi goji veselje do petja.

Kaj pa svetujete našim bodočim pevcem?

Bodočim pevcem svetujem, da naj v zboru gojijo potrpežljivost, vztrajnost, spoštovanje in veselje do petja.

OD LEVE PROTI DESNI:
ERIKA DORNIK, KATJA DORNI, MIRJAM DORNI,
ALJOŠA DORNI IN SAŠA HLEDE

DRAMSKA DRUŽINA IN LINHARTOVO SREČANJE

Jakob Leopoli

Po poletnem premoru je Dramska družina spet začela z vajami na odru. Novica, zaradi katere so se vaje začele že konec avgusta, je uvrstitev predstave »IME« v finale 59. Linhartovega srečanja, ki bo potekalo od 23.

do 25. septembra. Linhartovo srečanje je tekmovanje, ki ga prireja Javni sklad republike

Slovenije za kulturne dejavnosti (JSKD), in je namenjeno vsem amaterskim dramskim skupinam, ki delujejo bodisi na slovenskem ozemlju bodisi v

zamejstvu. Načeloma ga upoštevajo kot najpomembnejše tekmovanje amaterskih dramskih skupin, pri katerem sodelujejo skorajda vse amaterske skupine s širšega

slovenskega ozemlja, ki se želijo preizkusiti in dobiti povratne informacije s strani izvedencev.

Navadno to tekmovanje poteka na treh nivojih: 1. območna Linhartova srečanja gledaliških skupin; 2. regijska Linhartova srečanja gledaliških skupin; 3. državno Linhartovo srečanje – Festival gledaliških skupin Slovenije.

Tekmovanje je tako strukturirano, da si območni selektor ogleda določeno število predstav in med temi izbere tiste, ki ga najbolj prepričajo in ki jih tako prepustijo na drugi nivo (regijski), kjer drugi selektor izbere tiste predstave, ki se uvrstijo v finale v Postojno. Prijava na to tekmovanje ima več prednosti, pri katerih lahko izpostavimo rast skupin s tem, da iz leta v leto selektorji kritično presodijo in analizirajo produkcije. To seveda včasih ni prijetno za igralce ali režiserje, na dolgi rok pa se vendar obrestuje, saj doživijo skupine vidni razvoj in si zadajajo nove in bolj ambiciozne cilje. Pri tem naj še izpostavim, da se v sklopu tekmovanj vzpostavijo tudi nova prijateljstva in sodelovanja z drugimi skupinami iz cele Slovenije.

Letos je, glede na izjemne razmere, selekcija potekala malce drugače: selektor si ni mogel ogledati v živo predstav, zato so morale dramske skupine preposlati JSKD-ju posnetke iger. Seveda so zaradi tega

nekatero nastradale, ker posnetkov morda niso imele, oziroma kakovost posnetkov mogoče ni bila najboljša, kar je lahko tudi vplivalo na ocenjevanje.

Na letošnjem Linhartovem srečanju v Postojni bo tekmovalo pet skupin: v četrtek 23. septembra bo ob 16.00 na vrsti Gledališče Toneta Čufarja s predstavo "Vozi miško"; ob 19.30 pa bo Šentjakobsko gledališče odigralo predstavo "Pelikan". V petek 24. septembra pa bo spet na vrsti Gledališče Toneta Čufarja s "Fetišem na putru"; naša Dramska družina pa bo ob 16.00 na vrsti s predstavo "Ime"; petkov spored bo zaključila skupina Loški oder Škofja Loka ob 20.00 z "Antigono v New Yorku". V soboto pa bo ob 10.00 uri na vrsti KUD Vesel Teater Dolenjske Toplice s "Trgovino s samomorilskimi pripomočki", ob 14.00 pa še enkrat Šentjakobsko gledališče s predstavo "Resno moteni".

Izbira imena otroka - tako kot v produkciji "IME" - ni preprosta. S tem sta se morala soočiti dolgoletni igralec Dramske družine Nikolaj in mama Kaja. Iskrene čestitke s strani Dramske družine za novorojenčka Lovra v upanju, da čim prej kot igralec stopi na odrske deske.

VESTI IZ ŠTEVERJANSKE OBČINSKE HIŠE

Marjan Drufovka

RAZPIS ZA TAJNIŠKO MESTO

Števerjanska občinska uprava išče višjega upravnega svetovalca. Na občinski spletni razglasni deski smo pred nedavnim objavili razpis za uslužbenca kategorije D, ki bo zaposlen na tajništvu občinske uprave. Prošnjo so lahko vložili italijanski državljani z znanjem slovenskega jezika, ki imajo diplomo druge stopnje v pravu, političnih vedah, ekonomiji ali javni upravi. Prijavo na razpis so morali zainteresirani kandidati vložiti do 12. ure 20. septembra. Občina bo preverjala znanje kandidatov s pisno preizkušnjo in z ustnim izpitom v mesecu oktobru. Obe preizkušnji bosta potekali na sedežu občinske uprave.

OTROŠKI VRTEC »KEKEC«

Gradbeno-vzdrževalna dela na stavbi otroškega vrtca za izboljšanje energetske učinkovitosti (izolacija stavbe, zamenjava oken, manjša vzdrževalna dela, ureditev zunanjih prostorov in podobno) so v polnem teku.

Dela so izvedena zahvaljujoč se deželnemu prispevku v višini 100.000,00 evrov za dela na goratem območju za izboljšanje cest in občinske infrastrukture, obnovo in vzdrževanje stavb, obnovo in konzervativno sanacijo občinske lastnine. V celoti znaša investicija 156.500,00 evrov. Dela se bodo zaključila v mesecu septembru.

NADALJUJE SE UREDITEV VAŠKEGA SREDIŠČA

Števerjanski občinski odbor je sprejel prednačrt ureditve vaškega središča, ki ga bo uprava finansirala z namenskim deželnim prispevkom v višini 240.000,00 evrov. Njegovi osrednji cilji so izboljšanje cestnega omrežja, prometne varnosti in obnova urbanega območja. Osnutek projekta, za katerega je občinska uprava prižgala zeleno luč, zdaj nadaljuje svojo birokratsko pot. Prednačrt je pripravil inženir Francesco De Cillia iz Vidma s svojim birojem. Poseg predvideva dela na dveh osrednjih območjih: na ostrem ovinku med vrtcem in osnovno šolo ter v okolici cerkve.

Na prvem območju se bomo osredotočili na tri velike železobetonske zidove, katerih površina je nekoliko dotrajana. Ob temeljitem čiščenju in popravilu bomo zidove obložili z lokalnim kamnom. Na ta način bomo tudi očem prijaznejši. Občinska uprava dalje razmišlja, da bi enega izmed zidov poslikala, tako da bi turistom izrazili »dobrodošlico v Števerjan«. Pred leti smo na podoben način poslikali zid na Bukovju.

Drugo območje, kjer bomo vaščani in obiskovalci opazili spremembe, zadeva okolico cerkve. Na treh različnih mestih bomo s posebnimi tlakovci označili točke, kjer so nekoč bili stari vhodi v vas. Nekdanja vrata so bila v Grajski ulici, približno kjer je danes vhod na prizorišče med Borovci, v ulici Šchedno, med poslopjem nekdanjega Golf Hotela in bližnjimi hišami, ter v Oslavski ulici, nasproti nekdanje kleti Formentini, ki je danes last družbe Gruppo Italiano Vini. Nekdanje vhode v vas bo na cestišču označeval lokalni kamen. Namen označevanja teh zgodovinskih točk je tudi promocija turističnega razvoja vasi.

Del finančnih sredstev bomo uporabili tudi za ureditev cestišča v centru vasi in obnovo kanalov za odvodnjavanje meteornih voda.

SANACIJA OBČINSKE STAVBE

Lansko leto je števerjanska občinska uprava prejela 40.000 evrov prispevka za načrtovanje prilagoditve protipotresni zakonodaji občinske stavbe. Pristojni tehniki so tako naredili vsa potrebna preverjanja o stanju objekta. Izkazalo se je, da bodo dela na stavbi nekoliko obsežnejša od pričakovanega. Ob prilagoditvi protipotresni zakonodaji si želimo tudi prenoviti napeljave ter izboljšali energetske učinkovitost. Tudi notranjost stavbe bomo obnovili. Občina Števerjan bo v naslednjih treh letih prejela s strani dežele FJK 552.180,00 evrov prav v ta namen. Zavedamo se, da dodeljena vsota ne bo zadostovala vsem delom. Trenutno pripravlja inž. Alessandro Ocera iz Gradišča ob Soči s svojimi sodelavci načrt in ekonomski račun vseh predvidenih del.

VAŠKA NITKA SPOMINA

O tem projektu smo že poročali pred kakim letom, danes pa smo končno prišli do prvih konkretnih rezultatov. Občina Števerjan je bila svoj čas partner projekta "Spomini/ Memorie 1918-2018" Kulturnega centra Lojze Bratuž iz Gorice, ker smo si srčno želeli, da bi tudi v našem prostoru ovrednotili in obeležili spomin padlih prve svetovne vojne. Za vse nas je torej ta podvig predstavljal začetni temeljni kamen, ki upamo, da bo prinesel veliko sadov pri spoznavanju prve svetovne vojne na naših tleh [glej valorizacija zidu z nagrobnimi kamni

vojakov na Valerišču, ovrednotenje vodnjaka na Jazbinah, ipd.).

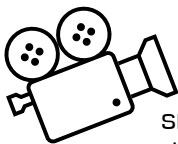
Števerjanska občinska uprava bi želela ustvariti vaško nitko spomina: želja o postavitvi spomenika z vklesanimi imeni padlih vojakov, na trgu pred občinsko hišo, se uresničuje. V mesecu oktobru bi si želeli otvoriti spomenik s krajšo slovesnostjo. Zahvala gre domačinu Filippu Formentiniju, ki se je ukvarjal z raziskovanjem in z nelahkim iskanjem podatkov imena padlih Števerjancev ter gradbenemu podjetju Hlede Alojz Ivan za izvedbo del.

DELOVANJE K.D. BRIŠKI GRIČ

Maja Humar

LETNI KINO 2021

V soboto, 26. junija, smo na sedežu kulturnega društva Briški grič na Bukovju prvič priredili Letni kino v sodelovanju s Kinoateljem iz Gorice. Na ploščadi ob društvenem sedežu smo namestili stole in vse potrebno za projekcijo. Ogledali smo si film Zamejci režiserja Andreja Mlakarja, pri nastanku katerega je aktivno sodeloval tudi Kinoatelj. Darko Bratina je zanj spisal besedilo, člani pa so sodelovali v snemalni ekipi. Film je predstavitev življenja Slovencev v Italiji skozi etnografsko perspektivo, od Tržaške skozi Goriško do Benečije. Poudari pa tudi vlogo in pomen, ki ga imajo za skupnost glavne kulturne in gospodarske ustanove. V naši sredi smo gostovali režiserja Andreja Mlakarja ter druge člane snemalne ekipe. Lepo nam je bilo!

HIŠA SPOMINOV

Otvoritev fotografske razstave Hiša spominov, ki je nastala v sodelovanju s Fotoklubom Skupina 75, je potekala v petek, 2. julija 2021, ob 20.45 na sedežu društva Briški grič v Števerjanu. Pokrovitelj dogodka je bilo vinarsko podjetje Gradis'ciutta Roberta

Princica, ki je odkupilo propadajočo domačijo na Gradiščuti in jo spremenilo v center za pridelovanje ekoloških vin na tem območju goriških Brd. Podjetje je tudi poskrbelo za izdajo preglednega kataloga o Hiši spominov, v kateri je predsednik Skupine75, Silvan Pittoli, našel izzive za uresničitev večjega števila posnetkov nekdanjega življenja v stavbi, ki je bila zapuščena najverjetneje leta 1986. Uvodoma je Simon Komjanc, član dramske skupine društva F. B. Sedej iz Števerjana, doživeto uprizoril Siromaka, poezijo goriškega slavčka, Simona Gregorčiča. Večer se je nadaljeval z nastopom ženske vokalne skupine Briške trcinke, ki deluje v sklopu KD Briški grič. Publiki se je nato predstavila tudi moška vokalna skupina Lijak 1883 iz Vogrskega, ki velja za enega najstarejših pevskih sestavov v Sloveniji, in je postregla z nizom narodnih in modernejših pesmi. Na koncu sta obe skupini ulito in harmonično dovršeno zapeli skupaj ljubezensko pesem. Na klavir sta petje spremljala Athena Picech in Tilen Tomšič. Umetnostno kritiko o Hiši spominov je pripravila Tržačanka Lorella Klun. Silvan Pittoli je slikovito povedal, kako so potekali obiski stare palače na Gradiščuti. V prvem delu njegovih fotografij so na panojih objavljene fotografije hiše, njene notranjosti in raznih predmetov, povsem nedotaknjenih. Drugi del pa obsega fotografije, ki jih je Pittoli v temnici obdelal po sistemu »sendviča«, t.j. uporabe

dveh skupaj spojenih negativov: na enem so fotografije iz Hiše spominov, na drugem pa posnetki kmečkega življenja v Brdih. Pred publiko je stopil tudi Robert Princic, novi lastnik Hiše spominov, ki se je zahvalil Silvanu Pittoliju za odlično opravljeno delo. Zahvalil se je tudi društvu Briški grič, ki je na to temo priredilo bogat večer. Po ogledu razstave so prireditelji na dvorišču doma pripravili prigrizek z domačo frtaljo in »šnitami«, na voljo pa so bila tudi vina podjetja Gradis'ciutta.

POLETJE V ŠKLOCU – NAGRAJEVANJE IN OTVORITEV RAZSTAVE

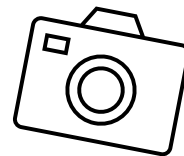
V torek, 14. septembra, je potekalo nagrajevanje fotografskega natečaja, ki sta ga Fotoklub Skupina 75 in kulturno društvo Briški grič namenila mladim, katerega naslov je POLETJE V ŠKLOCU.

Kaj pa sploh je škloc? To je tisti zvok, ki se zgodi, ko pritisneš na gumb fotografskega aparata in se trenutek ovekoveči. Dogodek sodi v predfestivalne dogodke v okviru Slofesta. SLOFEST je praznik Slovencev v Italiji, to je festival slovenske kulture, ki se odvija v samem centru Trsta ter na širšem tržaškem in goriškem območju. Odvija se vsako drugo leto, letošnja izvedba pa je peta. Praznik organizira Zveza slovenskih kulturnih društev in bo zaživel v Trstu od petka, 17. septembra, do nedelje, 19. septembra.

Nagrajevanje fotografskega natečaja je obogatil kulturni spored, ki so ga oblikovale

pevke domače pevske skupine Briške trcinke ter pianistka Valentina Cibic.

K povabilu na natečaj se je odzvalo 12 mladih fantov in deklet. Fotografij je bilo v celoti 40, od teh je 29 razobešenih na fotografski razstavi v sosednji Galeriji 75. Letošnja izvedba natečaja je predvidevala dve kategoriji: kategorijo udeležencev od 12 do 18 let in udeležencev od 19 do 30 let starosti.

Trem najboljšim fotografijam za vsako skupino je strokovna žirija, v sestavi Remo Cavedale in Enzo Tedeschi, člana skupine 75, ter Silvan Pittoli, predsednik istoimenskega društva, dodelila nagrado ex equo.

Avtorji izbranih najboljših treh fotografij kategorije 18-30 za nagrado prejmejo abonma kulturnega doma za prireditve KOMIGO, dar Kulturnega doma iz Gorice, avtorji najboljših treh fotografij kategorije 12-18 pa prejmejo za nagrado knjižni dar, ki ga poklanjata Slovenska kulturno gospodarska zveza in Narodna in študijska Knjižnica.

Nagrade je v imenu organizatorjev podelila Tamara Mizerit. Nagrajenci v kategoriji 12 – 18 so NASTJA TOMSIC, LARA COLJA in JULIJA CANTE. Nagrajenci v kategoriji 19-30 so JASNA TOMSIC, VALENTINA NANUT in VANJA VOGRIC.

Fotografije so na ogled v Galeriji 75 na Bukovju.

IKARUS...ne le festival

Ikarus, akronim italijanskih izrazov Integracija, Kultura, Podeželsko Trajnostno Okolje, je festival, ki združuje vrsto kulturnih dogodkov, pohodov, izobraževalnih srečanj in dobrih praks za ovrednotenje območji ob t.i. zelenem pasu Furlanije Julijske krajine, vzdolž italijansko – slovenske meje.

Pri projektu, katerega glavni partner je Občina Srednje, sodeluje več kot 50 partnerjev, in sicer občine (med temi tudi Občina Števerjan), društva, kmetije in

zasebne ustanove, kot sta tudi krovni organizaciji SSO in SKGZ ter festival Mittelfest; ima pa tudi podporo Dežele FJK ter Urada Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Ikarus je bil osnovan v decembru leta 2020, ko je Centralni urad za sodobno ustvarjalnost italijanskega Ministrstva za kulturo, objavil javni razpis Borghi in Festival, namenjen vrednotenju majhnih vasi in odročnih območji, ki jih je pandemija še posebej prizadela. Na razpis se

je prijavilo 643 projektov, le 8 – med temi Ikarus – je bilo financiranih. Ikarus je multikulturna pobuda, ki zaobjema umetnost v vseh njenih oblikah (glasbeni, gledališki, fotografski) in naravo, tradicijo in zgodovino; projekt je v celoti trijezičen – slovenski, italijanski in furlanski – kot področje na katerem se odvija. Rdeča nit je Evropski zeleni pas (European Green Belt), ki povezuje obmejna območja ob bivši železni zavesi, ki je za 12.500 km delila Evropo od severa do juga na dva bloka. To področje, ki sedaj ni več vojaško uporabljeno, predstavlja pravi unikum iz geografskega, zgodovinskega in naravoslovnega vidika. Cilj mreže EGB je spremeniti te kraje v ekološki koridor, kjer naj bi narava in njeno varstvo postali sredstvo za čezmejno sodelovanje.

Festival poteka od 7. septembra do 17. oktobra, skozi štiri področja: od Kanalske doline, skozi Rezijo, Terske in Nadiške doline do Brd. Prvi dogodek je bil koncert znanega Barcelona Gipsy Balkan Orchestra na Matajurju, v naslednjih tednih pa so sledili pohodi v naravi, koncerti, gledališke predstave in degustacije.

Ikarus bo v Brdih v prvem vikendu oktobra za raznimi dogodki v Praprotnem, Krminu in Koprivnem. V Števerjanu bosta dva dogodka, in sicer v nedeljo, 3. oktobra; ob 17. uri bo na kmetiji Humar Kamishi-bike predstava v priredbi društva CTA iz Gorice, ob 19. uri pa bo v vaškem središču koncert harminiskarskega orkestra Synthesis 4. Podrobne informacije na spletni strani: www.ikarusfest.eu.

POLETNO SREDIŠČE V OSNOVNI ŠOLI ALOJZA GRADNIKA

Valentina Ferligoj

Junija so številne šole organizirale poletna središča v sodelovanju z različnimi društvi. Med njimi je bila tudi osnovna šola

Alojza Gradnika v Števerjanu. Mnogo delavnic je popestrilo poletje osnovnošolcev, ki so spoznali veliko novih stvari na različnih področjih. Imeli so delavnico angleškega jezika, gledališko in športno delavnico Briškega griča, glasbeno in športno delavnico, ki sta ju organizirali društvo Olympia in glasbena šola Emila Komela in delavnico v

sodelovanju Mediateke, ki je otrokom predstavila svet kinematografije. Likovno delavnico je organiziralo društvo F. B. Sedej. Osebnostno sodelovala kot animatorka društva F. B. Sedej skupaj s Petro Ciglic in Laro Proderutti.

Glavna tema naše likovne delavnice je bila seveda prav Števerjan. Temo življenja na vasi smo skušale približati otroškemu svetu z različnimi igrami in ročnimi deli. Dovolile pa smo otrokom, da so čim bolj prosto izražali svojo domišljijo, tudi zato, da ne bi bile dejavnosti preveč podobne pouku med letom. Najprej smo se vsi skupaj igrali igre za spoznavanje, potem so pripravili vsak svojo osebno izkaznico na kartončku, kamor smo napisali naše podatke in lastnosti. Kartončke smo nato pomešali in prebrali lastnosti, pri tem pa izpustili ime. Vsi otroci skupaj pa so na podlagi zapisanih stvari ugibali, komu izkaznica pripada. Naslednjega dne smo skupaj izdelali in okrasili vsak svojo rožo in na sredino zalepili svečko. Na zadnjo stran listov pa so napisali ali narisali vse stvari, ki jih lahko storimo za okolje. Nekateri najmlajši so

enostavno napisali imena njihovih prijateljev, ali stvari, ki jih veselijo. Večji pa so pomislili na stvari, ki bi jih lahko naredili, da bi izboljšali okolje, v katerem živimo. Otroci prvega in drugega razreda so poslušali pravljico o nagajivem zmaju, za katerega so izbirali najbolj čudna imena, potem, ko ga je vsak pobarval z različnimi barvami. Pri kreativni delavnici so otroci izhajali iz enega samega predmeta in si skupaj izmislili zgodbo. Potem pa so vsak sam, ustvarili izdelek iz kartona za jajca, ki je lahko skrival najrazličnejše dogodivščine. Ustvarili so gusarsko ladjo, tank, hiše, morsko deklico in številne druge čudovite izdelke.

Otroci tretjega, četrtega in petega razreda pa so imeli na razpolago modelirno glino, iz katere so izdelali figurice za igranje trisa in podlago z mrežo. Z dašem so oblikovali živalice, različne oblike, ki so jih potem pobarvali in uporabili kot figurice za igranje trisa. Na koncu so nekateri fantje iz gline, ki je ostala, izdelali še pravi traktor, pripravljen za trgatve. Za izbiro znamke traktorja se je vnel pravi prepir, z glasovanjem pa je prevladala znamka "Same".

Govorili smo tudi o čebelah, o matici in o čebelarju. Pripravili smo igro, ki smo jo

poimenovali "Lov na čebelo". Animatorke smo zjutraj po dvorišču skrile sestavne dele risbe velike čebele. Otroci so morali te dele najti in sestaviti čebelo oz. pomagati čebelarju poiskati matico.

Medtem, ko so se mlajši otroci ukvarjali s čebelarstvom, pa so otroci tretjega, četrtega in petega razreda igrali na podobno igro. S

pomočjo ugank so morali najti vse majhne kartonaste jagode grozda, ki so bile tudi posejane po dvorišču in jih zalepiti na plakat. Zadnji dan, pa smo po skupinah igrali na poligon spretnosti in zmagali kolajno.

Otroci so bili nad delavnicami zelo navdušeni in sem prepričana, da je ta izkušnja obogatila tudi nas animatorje.

NA LETOŠNJEM NOGOMETNEM TURNIRJU DVOJNI FINALE

Ivan Boškin

Letošnji nogometni turnir se je vršil 11. julija. Odločili smo se za ta dan zato, ker se je tistega večera odvijal tudi finale za evropsko nogometno prvenstvo med Italijo in Anglijo. Vsekakor smo se, kot je v naši navadi, člani mladinskega krožka zbrali dva tedna pred datumom, da bi se zmenili o vsem potrebnem, si porazdelili vloge in si zavihali rokave. Letošnji turnir smo organizirali na tak način, da smo

vse tekme zaključili pred 21:00 uro, tako ni bilo potrebnih nobenih luči, ki nas, recimo, vsako leto spravijo v zadrego, ker se, ko jim paše, kar naenkrat ugasnejo. Tako da letos tega problema ni bilo. Nekateri

možakarji mladinskega krožka, pa so vsekakor postavili luči na že vnaprej določena mesta, ker so želeli pokazati, da hodijo v telovadnico in da so v teku dveh tednov postali močnejši. Bili so tako veseli z

opravljenim delom, da so ob koncu turnirja spet spravili luči, ne da bi jih sploh vklopili. Turnir se je začel s tremi ekipami: Valerišče, Jazbine in Sovenca-Ašči. Na karti, pred turnirjem, so bili napisani za zmagovalce Valerišče, ki so s čudovito igro, prejšnje leto zasedli prvo mesto. Toda kot vemo, karta se večkrat laže, tokrat pa se ni. Zmagovalci so bili tudi letos ekipa Valerišča. Verjetno bo ekipa Jazbine pri tej trditvi

protestirala, ker glede na to, da smo ob koncu treh tekem imele vse tri ekipe izenačene točke in se je ekipa Jazbine želela boriti v finalu proti Valerišču (dve ekipi, ki sta imeli največ zadetkov), se ekipa Valerišče ni želela udeležiti tekme, ker se je bala, da bi nasprotniki šli domov preveč žalostni in s povešenimi ušesi. Oni pa so ta odklon razumeli kot, da se je Valerišče udalo, za kar pa vsi vemo, da so le govorice. Še to želim dodati, da glede na to, da nihče izmed igralcev, ki so igrali v ekipi Jazbine, ne bo prebiral tega članka, problema, da bi prišlo do

spopadov med avtorjem le-tega in njimi, ni. Če vas moje besede glede izidov turnirja niso povsem prepričale, vam svetujem, da se ga naslednje leto udeležite, tako boste kar na vaše oči prepričali, kdo je boljši. Nekaj pa je jasnega: ekipa Sovenca-Ašči, je najslabša, s tem bi se strinjali tudi ekipa Jazbine, če bi to prebrala.

V zaključku bi se rad zahvalil kmetiji Skok, ki so nam prijazno ponudili prikolico in tudi prostor, kjer smo lahko pustili vse potrebno za turnir dneva prej, ko je bil organiziran green-volley, tako, da nam ni bilo treba vse nositi spet v dom in naslednji dan spet na igrišče.

KAKO JE ŽIVETI DANES – INTERVJUJI Z MLADIMI ŠTEVERJANCİ

Intervju: Lara Proderutti

Ime in priimek: Vida Boškin
Bivališče: Valerišče
Vaško ime družine: pr Mihetu
Letnik: 2005
Horoskop: Riba
Najljubša hrana: Piščanec
Najljubša pijača: Sprite
Študij: Humanistični licej
Hobiji: Glasba, televizijske serije, branje, kuhanje, petje in sprehodi
Šport: Se ne ukvarjam z nobenim športom
Najljubše glasbene zvrsti: Narodno-zabavna glasba in angleške pesmi
Knjiga na nočni omarici: Črni bratje-France Bevk

Ti je všeč živeti v Števerjanu ali bi raje živela v mestu? Če ti je prijetno živeti tukaj, kaj ti je najbolj všeč in s kom se najraje družiš?

Zelo rada živim v Števerjanu. V bodočnosti pa bi rada tudi poskusila živeti v mestu, čeprav bi se verjetno takoj prepričala, da to ni pravi kraj zame in bi se vrnila v Števerjan. Ta vas je kraj, kjer bivam, odkar sem se rodila in si ne želim živeti nikjer drugje. Kamorkoli se obrneš v Števerjanu, vidiš vinograde ali gozdove, narava je res čudovita. Najbolj so mi všeč sončni zahodi in petje ptic. Najraje se družim s sovaščani, večkrat se dobimo v kakem vinogradu in poklepetamo. Poleg njih, se rada družim tudi s prijatelji iz Gorice in Slovenije.

V času koronavirusa smo vsi zelo pogrešali direkten stik z osebami, čeprav se bo situacija verjetno sedaj končno z začetkom šole spremenila. Kako si se počutila in kako doživljaš to obdobje?

Se popolnoma strinjam - v tem obdobju smo morali še bolj uporabljati socialna omrežja, da smo ohranili odnose s prijatelji in znanci, saj nismo smeli hoditi iz hiše oz. nismo smeli imeti veliko stikov. Po mojem mnenju je ta situacija spremenila vse nas. Mislim, da je vsakdo izmed nas imel možnost bolje opazovati samega sebe in se poboljšati. V določenih trenutkih sem se res počutila osamljena, v drugih pa ljubljena od oseb, ki me obdajajo. Sedaj mislim, da se bo situacija poboljšala. Zelo sem vesela, da se je začela šola in da sem lahko spet videla svoje sošolce v razredu in ne po računalniku kakor v lanskem šolskem letu. Počutim se bolj umirjeno in upam, da se bo situacija le še izboljšala.

Si zadovoljna s svojo izbiro višje šole? Bi po maturi nadaljevala s študijem?

Zelo sem zadovoljna s svojo izbiro. Vedela sem, kam bi se rada vpisala, že na začetku srednje šole, tako da sem to odločitev naredila kar z lahkoto. Predmetnik mi zelo ugaja, saj se poleg latinščine in navadnih predmetov, ki jih imajo vse šole, učimo tudi vse humanistične vede npr. psihologijo, sociologijo, pedagogiko ipd. Zelo rada imam pa tudi filozofijo. Letos začnem 4. letnik višje šole, kar pomeni, da bom začela misliti tudi na bodočnost. Glede na to, da obiskujem licej, bom za diplomu ali katerokoli potrdilo mogla nadaljevati svojo študijsko pot tudi po maturi.

Kaj bi si najbolj želela za svojo bodočnost?

Mislim, da nihče ne ve, česa si točno želi v bodočnosti, jaz pa imam kar nekaj idej. Rada bi obiskovala pedagoško fakulteto. O tem sem prepričana že veliko let, morda pa bom idejo spremenila. Poleg študija bi rada veliko potovala, videla nove in posebne kraje. Zelo pogrešam tudi hojo v hribe z družino in prijatelji, tako da bo vrnitev v gore gotovo ena od svojih bodočih želja.

Med tvojimi hobiji zavzema posebno mesto tudi kuhanje. Kako se je rodila ljubezen do kuhanja in kaj raje počneš: kuhaš ali pečeš?

Začela sem kuhati, ko so moji starši bili na delu ali so imeli druge opravke. Na začetku je bilo to le dolžnost. S časom pa sem začela kuhala z užitkom in poskušala tudi nove recepte. Med karanteno sem se še bolj pozanimala in našla nove recepte ter kuhala vedno pogostejše. Ker sem ljubiteljica slaščic, sem se najbolj izurila prav v tem. Na začetku sem pripravljala le slaščico, ki je po mojem mnenju najlažja - tj. tiramisù, ki ga še sedaj večkrat pripravim. Vsi drugi člani moje družine so nad tem zelo veseli. Potem pa sem začela peči tudi težje sladice, kot je npr. štrudelj. Priznam, da prvi krat, ko sem ga spekla, ni prišel prav najbolje. Potem pa

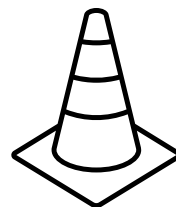
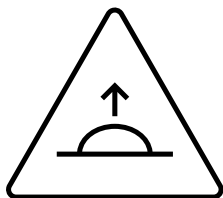
sem se poboljšala. Iskreno povedano, ne vem, ali mi je bolj všeč kuhati ali peči. Mislim, da ko pečem moram paziti na več stvari, kakor npr. na temperaturo in čas ipd. Tako da bom rekla kar kuhati.

Hvala Vida za pogovor. Koga izbereš za naslednjega intervjuvanca?

Izberem Lapa Farolfi.

PIŠI KUKR GOVORIŠ

Kolesarstvo je rjis ljip šport, ni ki rečt. Ma ne vjim, če je kdu ki se ne strinja, de ni slabšega, ku de priješ ne sili, de maš kejšen važen oprauk en si že pozen, en de si znajdeš sprjidi nega kolesarja gor po kejšni šaliti lih ne tistem ovinku, čjirki se ne da prelovit. Pole lih prije te pravi moment za ga preposat, en ti prije nasprueti en auto, alora že vjiš, da muereš samo sprint deštin, ložt u prvu en jet počasi zadi po ritmu od kolesarja. Eni so rjis prjazni en se ti umaknejo, ma so tud taki, ki ti bojo pedalirali en sopihali sprjidi do placa brez se zmaknt za pu centimetra, če je trjiba. Pole so taki, ki jih videš že po zadi, po tem kakue uinka tiste kuelo, de niso u te bejši formi en ne vjiš al jeh bo trjiba še ulečt zraven usega, al beji vejdlj do vrha. Ma narslabši je, kdr jeh srečaš nu tolpu en uazejo po dva en dva, al, če maji kej nujnega ze si povjidet, tud po tri en tri. Ma majo tudi dobre lastnosti. Ena dobra lastnost, ki so ju prnesli kolesarji, je de tistega 11. junja, kdr je šau mimo placa Giro femminile, se zginli tisti ležeči miličniki na cjisti pred vrtecem. Ta evento je rjis en blagoslov en mislm, de marskejšen upa, de ni blo samo začasno en de bo takue ostalo. Sej njihou namjin je biu rjs dober, ki so skrbjili za varnost. Ma kdr si šau čres sz autm, ti je prau juekelo srce, ki si slišu kkue se zaječali amortizatorji. Ze ne govort kdr greš čres sz traktorjem en carovendemia ali kiblu puhnu šenglotu, ki ne vjiš al jeh maš še gore, al jeh boš mogu jet pobjiret dol h Dueru. Ne vjim, al bo začasno al ze zmerm, ma ni blo prau neč slabo slabo te mjisce ložt sz druge u treču ze pret na plac, brez de bi blo trjiba zežlejt en primt strjihu z glavu ze jet črez tiste gobe

TAKŠNI SMO PAČ LJUDJE

Ramišljanje nekoga, ki je že v letih

Klemen

Ko sem bil nekaga dne prav pod noč na vrhu Križence, sem se za nekaj minut razgledoval naokoli. Pogled je dobesečno plaval od Cerovega, Ušja, Rovesce, Vrhača, Bukovja vse tja do Ščednega. Kje so Zvezdan, Roman Pintarjev, kje so Ernesto in Riko Pittoli, Vera in Marčelo Humar, Angela in Franc Mužina, Marica Tončeva, Jožko Maraž in še marsikdo drug, sem se spraševal. Ti domačini so na svojem domu vztrajali in skrbeli za naše brajde in vinograde. Takoj vidiš domačije, ki samevajo, posebno tiste, kjer ne gospodari in živi domačin. Domačije, kjer so še pred nekaj leti bili »borjači« živi. Skozi celo leto so bila opravljena dela na polju, njivi, vinogradu in gozdu. Sedaj je vse mirno in tiho. Ni več otrok, ki so se neprestano igrali, kričali in jokali. Ti so nepozabni spomini mladih let, ki tečejo kot

filmski trak in ki večkrat privrejo na dan. Toda spomini ostanejo le spomini. Nihče jih ne more ukrasti in ostanejo vedno samo moji. Iz Krmina preko Jazbin in Štekarjeve domačije so se začeli vleči sivi oblaki. Začelo je rostiti in takoj deževati. Zgledalo je, kot da se nebo in oblaki jočejo nad celim dolinjskim koncem, nad našimi domovi, brajdami in vinogradi. Takoj me je mokrota zdramila in me pripeljala iz spominskih sanj spet v realnost, saj se je bilo treba zateči domov. Hitro tečejo dnevi, tedni, meseci in leta, ki nas peljejo v nove čase, kjer nas čaka samo hitenje in neko neprestano nenehno tekanje in hrepeneje po nekem cilju, ki mu vsi mi ne vidimo pravega konca.

Le pomislite, ljudje božji, ali je tako, ali ne.

VISOK ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

Silva Klanjšček

V soboto, 19. junija 2021, je v Gorici praznovala 100 let gospa Marija Signoris vd. Pintar, ali Neni, kakor jo imenujemo prijatelji in znanci, ki jo poznamo, saj je dolga leta službovala na občinskem uradu v Števerjanu.

Rodila se je v Kobaridu, sama pa najraje poimenuje svoj rojstni kraj "Kobrt". Tam je odrasčala in se tudi začasno zaposlila, najprej na poštnem uradu, nato na občini. Ko se je družina preselila na Goriško je svoj novi dom našla v Zagraju, potem pa v Gorici, kjer biva še danes. Živo se spominja otroških in mladostnih let, ki jih je preživela na planinah pod Krnom. Skupaj z vrstniki je pogosto zahajala v

bližnje hribe, najpogosteje prav na Krn, saj drugih zabav takrat mladina ni poznala. Še posebno lepo je bilo ob koncih tedna, ko so se na soboto, po službi, odpravili peš proti Drežnici, si na jasi zakurili ogenj in ob mleku in polenti v veseli družbi preživeli večer. Prenočišča so si poiskali pri znancih in prijateljih kar na seniku in se drugo jutro ob zori povzpeli na Krn.

Ljubezen do rojstnih planin jo spremlja še vedno, ko z veseljem pripoveduje, kako je tudi kasneje s pokojnim možem Rudijem nešteto krat obiskala planinski raj pod Krnom.

Službena pot jo je leta 1953 zanesla v Števerjan, ki je 1951 leta postala

samostojna občina s sedežem v prostorih tedanje osnovne šole v Grajski ulici. V Števerjanu je opravljala posle uradnice na občini. Navezala je nešteto prijateljskih vezi z učitelji, ki so tam poučevali. Rada se spominja pokojne učiteljice Mire Štih, s katero sta ostali še dolgo dobri prijateljici. Mnogi, ki so se posluževali linijskega avtobusa za prevoz v goriške šole, se je spominjamo kot lepe, vedno urejene mestne gospe, s torbico pod roko, ki je zjutraj izstopila na postaji pri Dvoru. Delovno dobo na števerjanski občini je zaključila z upokojitvijo decembra 1977. Tudi to obdobje zavzema posebno mesto v njenem spominu. Ko so se z leti na občini razmere spremenile, je v uradu dobila pomoč in potrpežljivo prenašala svoje znanje in izkušnje novim delovnim kolegom. V mislih ima še vedno pokojnega Lojžiča, Romana, Marjana, Vladimirja ter slovenske občinske tajnike, posebno pokojnega Vladimirja Šturma, s katerim jo je vezala prijateljska družinska vez že iz mladosti. Tudi na sosednjem poštнем uradu so se stkala prijateljstva,

veliko bi o njej vedel tudi poštni uradnik gospod Nino.

Po dolgih letih odsotnosti jo na Števerjan še vedno vežejo zelo lepi spomini. Ne mine obisk, ne da bi vprašala, kako je v Števerjanu.

Lepe spomine nanjo imajo tudi mnogi vaščani, saj je z razumevanjem in potrpežljivostjo rada vsakemu priskočila na pomoč. To smo lahko razbrali tudi iz članka objavljenega v Števerjanskem vestniku ob njeni upokojitvi decembra 1977. Kot se ob takih prilikah spodobi, so ji takrat zaželeli, da bi v miru in zdravju preživljala zaslužen upokojitev. Mirno lahko trdimo, da so se ji izrečene želje tudi uresničile, saj je do svojega 98. leta bila popolnoma samostojna in postorila vse, kar je bilo treba. Prav njeni samozavest in trdna volja, včasih tudi nekaj rahle

gorske trme, ji sedaj ne dopuščajo, da bi se predala in sprejela pomoč. Tesno se oklepa svojega doma, tudi če je noge več ne ubogajo, kot sama pravi. V oporo sta ji ljubljene nečakinji, pomembni sta ji tudi vsestranska in nesebična pomoč družine gospe Bogdane iz Pevme, še posebno pa sina Gabrijela, ki ji ljubeče stoji ob strani in na katerega je zelo navezana.

KAJ SE DOGAJA OKROG NAS

Junij - oktober 2021

- 11. julij** Italijanska nogometna reprezentanca osvoji **evropsko prvenstvo**. Italijani so v finalu Eura 2020, ki je potekal na londonskem Wembleyju premagali Anglijo s 3:2. Nogometna reprezentanca Italije je drugič visoko v zrak dvignila evropski pokal, prvič je bila doslej zmagovalka leta 1968.
- 17. julij** Slovenski kolesar **Tadej Pogačar** je skupni zmagovalec 108. dirke Tour de France. Dva in dvajsetletni kolesar je v skupnem seštevku premagal s prednostjo 5:20 minute najbližjega zasledovalca Vingegaarda.
- 20. julij** Jeff Bezos je poletel v vesolje. Milijarder Jeff Bezos je na raketi **New Shepard** uspešno poletel v vesolje in nazaj. Polet je trajal 11 minut. Vesoljski polet je sprožil številne kritike na družbenih omrežjih, kajti številni so mnenje, da bi denar za potovanje v vesolje bil izkoriščen za spopadanje s podnebnimi spremembami ali pomoč svetu.
- 8. avgust** Zaključila se je 32. olimpijada moderne dobe, ki je potekala v Tokiu. Olimpijske igre, ki so sicer bile prestavljene za eno leto zaradi epidemije covida-19, so bile zelo uspešne tako za italijansko kot slovensko reprezentanco. Slovenija se je uvrstila na sedmo mesto po uspešnosti glede na število prebivalcev.
- 11. avgust** Na otoku Sicilija so namerili temperature **48,8 stopinje Celzija**. Najvišja namerjena evropska temperatura je bila izmerjena v kraju Floridia v pokrajini Siracusa. Drugod po Italiji se je širil vročinski val, ki so ga na jugu Italije poimenovali Lucifer s temperaturo, ki se povzpne od 39 do 42 stopinj. Velike vročine so otežile delo gasilcem, ki so že celo poletje borili s požari.
- 15. avgust** Talibi so obkolili Kabul, afganistansko prestolnico. Predsednik Ašraf Gani je takoj pobegnil iz države in tisoči državljani so poskusili zapustiti **Afganistan** preko letališča, edina možnost izhoda. V mestu vlada kaos, in oboroženi moški s turbani nadzorujejo ulice. Takoj so pričeli evakuacijski poleti.
- 4. september** Italijanske **odbojkarice** osvojijo zmago v finalu evropskega prvenstva in premagajo Srbkinje v Beogradu. Italijanke so z zmago s 3:1 slavile tretjič naslov evropskega prvenstva. Nekaj tednov kasneje je tudi italijanska moška odbojbarska reprezentanca zmagala v finalu proti slovenski ekipi v evropskem prvenstvu.
- 11. september** **20. Obletnica** terorističnih napadov na Združene države Amerike. Ameriški predsednik Biden je na ta dan pozval državljane k enotnosti in se spomnil na tisoče ljudi, ki so na ta dan bile žrtev teroristične mreže Al Kaida.

RECEPTI

Evelin Bulfoni

ANGLEŠKI KOLAČ

Sestavine:

- 90 g masla sobne temperature,
- 140 g sladkorja (lahko sladkor v prahu),
- 1 vanilin sladkor,
- 125 ml mleka (toplega),
- 3 jajca,
- 250 g moke,
- 1 pecilni prašek,
- 30 ml ruma,
- 150 g rozin,
- 80 g nasekljanih orehov.

Čokoladni preliv:

- 150 g mlečne čokolade,
- 3 - 4 žlice mleka,
- 20 g masla.

Najprej iz beljakov in 2 žlic sladkorja stepemo trd sneg. Rumenjake in vanilin sladkor ter preostali sladkor penasto zmešamo, dodamo maslo in zopet stepamo cca. 5 minut. Na koncu v rumenjake primešamo rum, mleko ter moko s pecilnim praškom.

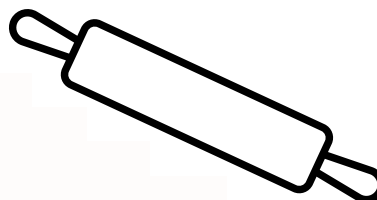
Maso gladko zmikamo in z lopatico narahlo primešamo stepeni sneg beljakov. Maso na koncu razdelimo na dva dela.

V pekač damo polovico testa, po njem potresemo rozine in nasekljane orehe in na koncu vlijemo drugo polovico testa ter poravnamo po pekaču. Pečemo na 190 stopinjah cca. 35 minut. Pečen kolač malo ohladimo in ga prelijemo s čokoladnim prelivom.

MINI POTIČKE Z VANILIJEVO KREMO

Testo:

- 1 kocka kvasa,
- 2,5 dl mleka,
- 50 dag bele moke,
- 5 dag ajdove moke,
- 10 dag kisle smetane,
- 3 dag masla,
- 4 dag sladkorja,
- 2 rumenjaka,
- 1 žlica ruma,
- 2 mali žlički soli.

Nadev:

- 1 l mleka,
- 2 vanilijeva pudinga,
- 1 žlica škroba,
- 14 dag sladkorja,

- 2 vanilina sladkorja,
- 2 rumenjaka,
- 3 beljaki,
- nekaj kapljic vanilijevega koncentrata,
- 1 jajce za premaz.

Kvas raztopimo v toplem mleku in ga prilijemo k moki. Dodamo vse ostale sestavine brez masla in zamesimo kvašeno testo. Najprej mešamo počasi, med mešanjem dodamo zmehčano maslo, na koncu na najvišji hitrosti, da se sestavine dobro povežejo in postane testo gladko ter odstopa od posode. Posodo pokrijemo in pustimo testo na toplem vzhajati.

Med vzhajanjem pripravimo nadev. Prašek za puding, dve žlici sladkorja in škrob zmešamo in dodamo dva decilitra mleka, rumenjaka ter dobro premešamo, da ne nastanejo grudice. Preostalo mleko zavremo in vanj zakuhamo prašek za puding. Na vročem mešamo toliko časa, da se puding skuha. Nato odstavimo in damo hladiti. V mlačen nadev vmešamo vanilijev koncentrat in sneg, ki smo ga pripravili iz beljakov in preostalega sladkorja.

Vzhajano testo stresemo na pult, ga pregnetemo, pustimo počivati nekaj minut, nato pa razvaljamo na pravokotnik. Premažemo ga z nadevom in zvijemo v zavitek. Tega razrežemo na manjše rezine, jih zložimo na pekač, premažemo s stepenim jajcem in pustimo vzhajati. 4. Vzhajane potičke prestavimo v vročo pečico in pečemo približno 40 minut pri 175 stopinjah. Pečene potičke vzamemo iz pečice, jih ohladimo in posujemo z mletim sladkorjem.

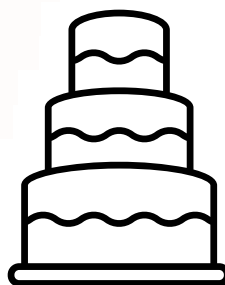
BABIČINA DOBROTA

Biskvit:

- 4 jajca,
- 20 dag sladkorja,
- 1 vanilijev sladkor,
- 1 dl olja,
- 1 dl mleka,
- 20 dag moka,
- 1/2 pecilnega praška

Namaz:

- marmelada ali džem,
- 1 kislá smetana,
- kokosova moka.

Vanilijev sladkor, sladkor in cela jajca penasto umešamo. Dodamo olje, mleko in premešamo. Postopoma dodajamo moko s pecilnim praškom. Biskvit pečemo 20 minut.

Ko je pečen, počakamo, da se ohladi, nato ga prerežemo. Eno stran biskvita namažemo z marmelado in drugo stran s kisló smetano.

Biskvit sestavimo nazaj. Po vrhu biskvit na tanko namažemo z marmelado in posujemo s kokosovo moko. Biskvit razrežemo na manjše kose.

POSTANI PEVEC ALI PEVKA
MEŠANEGA PEVSKEGA ZBORA
FRANČIŠEK B. SEDEJ!

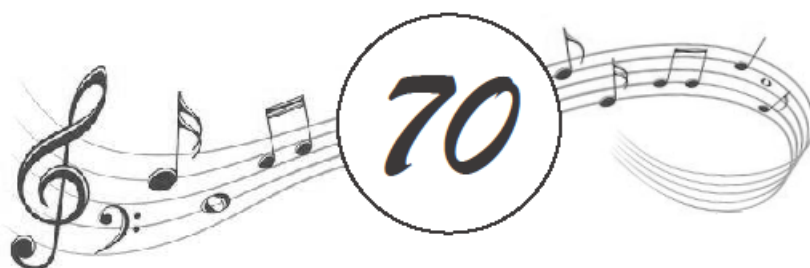
Pridruži se nam na prvi vaji,
ki bo potekala v četrtek,

9. septembra 2021,
ob 20.30

v prostorih župnijskega doma
Frančišek B. Sedej
v Števerjanu.

Z nami bo dirigent
Patrick Quaggiato!

ZELENO POTRDILO JE OBVEZNO!

V pričakovanju 70- obletnice delovanja števerjanskega zbora, toplo vabimo vse, ki imajo doma fotografije, posnetke ali dokumentarno gradivo o zboru in zborovskih nastopih, naj nas kontaktirajo in nam pošljejo svoj prispevek.

Prispevek lahko pošljete na e-mail naslov:
alenka.di.battista@sedej.org

Dodatne informacije pa lahko dobite pri:
Alenki Di Battista 339-4306046

SMRTI

Andrea Perse

Rodil se je 24. februarja 1932 v Števerjanu.

Umrli je 17. junija 2021.

Pogreb je potekal 21. junija 2021 v Števerjanu.

Rudi (Rodolfo) Korsic

Rodil se je 21. januarja 1943 na Kojskem.

Umrli je 7. avgusta 2021.

Pogreb je potekal 10. avgusta 2021.

Bruno Marassi

Rodil se je 12. aprila 1938 na Kojskem.

Umrli je 18. septembra 2021.

Pogreb je potekal 22. septembra 2021 v Števerjanu.

DAROVİ

- za cerkev v Števerjanu so darovali:
 - v spomin na Darinko Maligoj, Silvana 50,00€;
 - v spomin na Darinko Maligoj, družina 60,00€;
 - N. N. 50,00€;
 - v spomin na očeta Andreja Perse, hčerki 100,00€;
 - A. L., 500,00€;
 - Liza in Cristian ob poroki, 200,00€.
- za mlade družine v stiski so darovali:
 - M. T., 50,00€;
 - N. N., 100,00€;
 - N.N. 50,00€;
 - Albina, 100,00€;
 - v spomin na Andreja Perše, hčerki, 100,00€.
- za misijon Pedra Opeke, sta darovala:
 - N.N. 70,00€;
 - teta Marija ob prvem obhajilu Irine, Julije, Lare in Maje 100,00€.
- za mešani pevski zbor "Frančišek B. Sedej", sta darovala:
 - Liza in Cristian, ob poroki, 200,00€.
- za otroški pevski zbor "Frančišek B. Sedej", so darovali:
 - prvoobhajanci, 50,00€.
- za Števerjanski vestnik daruje Aldo Peršolja iz Sovodenj 50,00€
- za pritrkovalce daruje n.n. 100€

ČESTITKE:

18. julija je na svet prijokal Nathan Devetak. Osrečil je mamo Karin Dorni, očeta Marka Devetaka, sestro Amy in bratca Liama. Celotni družini čestitamo in želimo veliko ljubezni in brezskrbnih dni.

21. julija sta si na občini in nato 23. julija na Kostanjevici obljubila večno zvestobo Irena bednarich in Andrea Casadei. Paru želimo veliko sreče in veselih trenutkov na skupni poti.

25. avgusta je priletela štorklja z malim Mirkom v naročju in osrečila mamo Giado Peteani in očeta Fabijana Mužiča. Novonastali družini čestitamo in želimo veliko zdravja, ljubezni in prespanih noči.

7. avgusta sta si večno ljubezen obljubila Valentina Oblak in Jakob Leopoli. Člani odbora društva F.B. Sedej in vse včlanjene skupine jima čestitamo in jima želimo veliko srečnih dni!

4. septembra sta na skupno pot stopila Liza Terčič in Cristian Lorusso. Vsi pri društvu Sedej jima čestitamo in jima želimo veliko medsebojnega razumevanja in ljubezni.

12. septembra 2021 je Kajo Mavrič in Nikolaja Pintarja osrečil mali Lovro. Vsi pri društvu Frančišek B. Sedej mu želimo veliko zdravja, veselja in sreče.

2. oktobra 2021 sta na skupno življenjsko pot stopila Costanza Frandolič in Luca Dellisanti. Člani uredništva jima iskreno čestitamo in jima želimo veliko nepozabnih trenutkov!

REŠITVE:

11 = Japonska, 12 = 50, 13 = 36, 14 = 205

8 = Benjamin Savšek, 9 = 2,37, 10 = Janja Gambert,

5 = Jacobs, 6 = Primož Roglič, 7 = 39,

1 = 40, 2 = v Parizu, 3 = 5 (3+1+1), 4 = 10,

TOKYO 2020

01 - Koliko kolajn, je
v celoti dosegla
italijanska reprezentanca

02 - Kje bodo naslednje
olimpijske igre 2024?

04 - Koliko zlatih
kolajn je dosegla
italijanska reprezentanca

05 - Priimek najhitrejšega
človeka na svetu
(100 metrov)

03 - Skupno število kolajn,
ki jih je dosegla
Slovenija

06 - Priimek slovenskega
prvaka v
kolesarjenju

07 - Število zlatih
kolajn, ki so jih prejele
ZDA

08 - Slovenski kanuist, ki
je zmagal zlato kolajno

09 - Koliko visoko je
skočil zmagovalec skoka
v višino (Tamberi)

10 - Športnica, ki je v
športnem plezanju osvojila
zlato olimpijsko medaljo

11 - Država, kjer so
se odvijale
letošnje olimpijske igre

12 - V kolikih disciplinah
so letos tekmovali pri
olimpijskih igrah

13 - Na katero mesto
se je uvrstila Grčija
glede doseženih kolajn

14 - Koliko držav je
letos sodelovalo pri
olimpijskih igrah

Ob 70. obletnici Kmečko delavske zveze v Števerjanu

Predvajanje dokumentarnega filma »ZA SLOVENSKI GLAS«

Dokumentarec Za slovenski glas je nastal v sklopu projekta »Zastavimo skupne moči za skupne cilje« ob 10. obletnici smrti dr. Mirka Špacapana s prispevkom Avtonomne Dežele Furlanije Julijske krajine. Govori o nastanku in odobritvi čl. 28 (DZ 17/2007) za olajšano izvolitev slovenskega predstavnika v Deželni svet FJK.

**PETEK, 22. OKTOBRA, ob 20. uri
SKPD F.B. SEDEJ V ŠTEVERJANU**

Obvezna rezervacija in digitalno potrdilo (Green Pass).

Tel. +39 328 2180155 - marjandrufovka@gmail.com.

Politični večer

HEROJI DEMOKRACIJE IN SLOVENSTVA

Poblje bomo spoznali like Avgusta Sfiligoja, Antona Kacina, Andreja Bratuža, Marija Breganta, Albina Šuligoja,...

Z gosti se bo pogovarjala novinarka **Erika Jazbar**

Sodelovali bodo

pravnik, politik, družbenopolitični delavec **Drago Štoka**
nekdanji števerjanski župan **Hadrijan Corsi**
predsednik za Italijo SSK **Karlo Bresciani**
pravnik in politik **Damijan Terpin**

**PETEK, 29. OKTOBRA, ob 20. uri
SKPD F.B. SEDEJ V ŠTEVERJANU**

Obvezna rezervacija in digitalno potrdilo (Green Pass).

Tel. +39 328 2180155 - marjandrufovka@gmail.com.

Srečanje bo potekalo tudi na daljavo preko Facebook strani
in YouTube kanala SKPD F.B. Sedej.